

PCN

PEST CONTROL NEWS®

TIJDSCHRIFT VOOR DE PLAAGDIERBESTRIJDINGSBRANCHE

JUNI 2020

41

6 juni
World Pest Day

Deze dag kon niet doorgaan maar toch een statement van KAD, NVPB, PCN en PLA..N.

5 De zorg voor morgen begint vandaag

Rapport van het RIVM: "Duurzame en effectieve knaagdierbeheersing".

14 Impact van COVID-19 op plaagdierbeheersing

Reactie overheid op verzoek van NVPB en PLA..N.

19 PCN digitaal

Wist u dat...
...ons magazine 24/7 beschikbaar is?

32

PestWest®

www.pestwest.com

De toekomst van vliegenbeheersing is hier!

Monitoring op afstand | Ingebouwde hoge resolutie camera | Geen onnodig tijdverlies

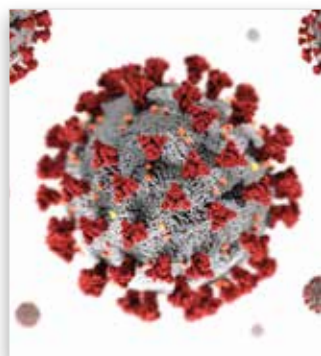

Confidence in
Fly Control

COVID-19

Problemen, analyses en uitdagingen tijdens de pandemie.

18 - 26

Pest Control News

www.pestcontrolnews.com/dutch

Redacteur

Dr. ing. Joeke Nijboer

Redactioneel medewerkers

Ardaan Gerritsen/Rinus van Zanten/
Yvonne Van Gorp

Oplage

1800 stuks

Contactgegevens

Dhr. J. Nijboer
Struisvaren 21
2661 PW Bergschenhoek
Nederland
Tel: +31 (0)6 549 079 35
Email: Joeke@pestcontrolnews.com

Advertenties

Rinus@pestcontrolnews.com

Ontwerp

Albatross Marketing (UK)

Druk

CTP Digital Printing
www.ctp-digitalprinting.be

© Pest Control News Limited 2020.

Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Pest Control News aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor aangeleverd materiaal zoals advertenties en teksten. Pest Control News aanvaardt geen claims voortvloeiende uit advertenties of resultaten naar aanleiding van het gebruik van middelen en producten.

Pest Control News houdt zich het recht voor om artikelen te weigeren.

Van de redacteur	4	Proef met injecteren van Vertimec in eiken verboden	6	Oproep aan de minister: regie nodig bij bestrijding eikenprocessierupsen	7
Een bewogen tijd. Stay safe!		Klaas Lusthof vertelt hoe een en ander gegaan is.		De vlinderstichting maakt zich zorgen.	
De toekomst van vliegenbeheersing is hier!	9	Eikenprocessierupsen overlast	11	Kans op vergiftiging met roenticiden niet-doelsoorten	12
De flyDetect® van PestWest is een innoverende elektronische vliegenvanger.		De stand van zaken per juni 2020.		Eindelijk een goed verhaal; wat is er werkelijk waar.	
Corona en plaagdierbestrijdingsbedrijven	18	Afname bezoeken door COVID-19	20	Desinfecteren	21
Wat gaat het ons brengen in de toekomst?		Harde feiten rondom bezoeken tijdens de lockdown.		Een nieuwe uitdaging voor plaagdierbestrijdingsbedrijven?	
Zwervende ratten	22	Hygiëne en COVID-19	23	Pest Development Index	24
Ratten uit New York hebben honger na sluiten van horecagelegenheden.		Het RIVM geeft adviezen om COVID-19 buiten de deur te houden.		Het migreren van ratten tijdens COVID-19 vastgelegd via moderne apparatuur.	
Desinfectiemiddelen	25	Een woordje van dank aan alle plaagdierbeheersers	26	Alphatac doeltreffend in ongediertebestrijding	28
Toelating en de voor- en nadelen van desinfectiemiddelen.		Omdat een veilige werken leefomgeving te allen tijde van belang is!		Jonas Couvent vertelt over hun werkzaamheden.	
Reken Resoluut af met vliegende en kruipende insecten	37	Nieuwe datum Benelux Pest	38	Uitstel Benelux Pest	39
Hofmann Pest Control heeft een breed scala aan Resoluut middelen.		Noteer alvast 20 april 2021 in uw agenda.		Benelux Pest op 22 april 2020 is niet doorgedaan door COVID-19.	
Killgerm Training update juni 2020	40	KPMB volop bezig	42	Samenwerking in de plaagdierbranche	43
Killgerm Training gaat voortvarend van start en zet succesvol voort.		2023 vernieuwd handboek IPM Knaagdierbeheersing.		Samen met de NVPB sta je sterk.	
EVM: Kwaliteitsborging en onafhankelijkheid	44	Kennismaking met BePMA	46	Agenda	47
Nieuw bestuur en directeur betekent een frisse start.		Word lid van de Belgische Beroepsvereniging Belgian Pest Management Association.			

Het is een bewogen tijd. COVID-19 hakt er in! Diverse plaagdierbestrijdingsbedrijven hebben hun omzet achteruit zien gaan. Dat geldt vooral voor bedrijven die veel klanten hebben op het gebied van horeca en toerisme omdat die sector zijn omzet grotendeels zag wegvallen.

Waarschijnlijk zullen diverse plaagdiersoorten verhongeren door het sluiten van de horeca, door te weinig voedsel. Er zijn ook aanwijzingen dat vooral knaagdieren op zoek gaan naar voedsel op andere locaties en daar veel overlast veroorzaken. Gelukkig trekken de werkzaamheden van de plaagdierbestrijders weer aan. Belangrijk is wel dat plaagdierbestrijders hun eigen veiligheid in de gaten houden en niet besmet raken door het coronavirus tijdens het bezoeken van locaties die besmet kunnen zijn met het virus. Voorbeelden van de te bezoeken locaties die besmet kunnen zijn, zijn verzorgingshuizen en slachterijen.

Waarschijnlijk zullen we nog lange tijd te maken hebben met de gevolgen van het virus. Gelukkig heeft de Nederlandse overheid erkend dat de plaagdierbestrijdingsbranche een belangrijk element is in een goede voedselvoorziening en om de volksgezondheid te waarborgen. In België is het zelfs erkend als een essentieel beroep.

Wij hebben te maken met vele plaagdiersoorten en sommige kunnen zoönosen verspreiden. Extra voorzichtigheid is geboden wanneer men in aanraking komt met marterachtigen (steenmarters?), katten, konijnen en honden. Er bestaat een (zeer kleine) kans dat ze besmet zijn met het coronavirus. Er is nog geen officieel bewijs dat andere plaagdiersoorten zoals insecten, ratten en muizen het virus bij zich hebben, laat staan dat ze het kunnen verspreiden. Maar het virus bestaat nog maar kort en nog lang niet alles is bekend: over een aantal maanden weten we zeker meer. Momenteel is het virus op zijn retour maar niemand weet of de infectie zich weer gaat verspreiden nu we geen lockdown meer hebben. Ook weten we niet wat er met het virus gaat gebeuren in de komende herfst en winter. Voorzichtigheid tijdens de bestrijdingsacties blijft geboden!

Het COVID-19 virus kan ook een uitdaging voor plaagdierbestrijders zijn en kan leiden tot het gebruik van nieuwere technieken of tot het optimaliseren van bestaande technieken. Zeer waarschijnlijk hebben intelligente muizen- en rattenvallen en ook intelligente vliegenvangers een grote toekomst. In Nederland wordt nog weinig het accent gelegd op het desinfecteren van ruimtes en oppervlaktes; in België begint het een steeds grotere rol te spelen en plaagdierbestrijdingsbedrijven kunnen daarop inspelen. In deze editie van PCN is een speciaal hoofdstuk gewijd aan COVID-19: trek daar uw voordeel uit!

De opleidingen voor Bestrijdingstechnicus en ook de nascholingscursussen hebben afgelopen maanden stilgelegen. Sinds begin juni zijn ze weer van start gegaan. Een nieuwe speler op het gebied is Killgerm Training, dat op een verfrissende manier lessen verzorgt. Dit opleidingsinstituut start met diverse interessante nascholingen en na de zomervakantie met de BT-opleiding. Doordat gedurende een aantal maanden geen nascholingslessen gegeven konden worden heeft ILT besloten dat allen die een bijna verlopen diploma hebben nog 7 maanden extra tijd krijgen om voldoende nascholingspunten te halen.

In het artikel “De zorg van morgen begint vandaag” staat een samenvatting van het rapport “Duurzame en effectieve knaagdierbeheersing” van het RIVM. Daar staat duidelijk in beschreven wat de knelpunten zijn van het buitengebruik rodenticiden en dat er een werkgroep knaagdierbeheersing is opgericht waarin vertegenwoordigers zitten van alle betrokken partijen. Deze werkgroep heeft tot taak om de knelpunten op te lossen zodat men beter voorbereid is op 2022 wanneer rodenticiden alleen nog maar gebruikt mogen worden door gecertificeerde personen.

Interessant is ook het artikel afkomstig van het KPMB. Daarin wordt beschreven wat men de komende tijd gaat doen om zich voor te bereiden op 1 januari 2022. Ook staat daarin vermeld wat plaagdierbestrijders moeten doen om zich dan te laten certificeren om anticoagulantia te mogen gebruiken.

Tot slotte: Er zullen de komende jaren nog vele veranderingen plaatsvinden binnen de plaagdierbestrijdingsbranche. Ik ben er van overtuigd dat plaagdierbestrijders ondanks alle veranderingen ook in deze moeilijke tijden hun werkzaamheden toegewijd zullen uitvoeren. Ook zullen nieuwe methodes ontwikkeld worden om COVID-19 te ontwijken of om het te bestrijden!

Stay safe!

Joeke Nijboer

Joeke Nijboer

Redacteur Pest Control News

6 juni 2020: World Pest Day

6 juni 2020 was het World Pest Day, ofwel de internationale dag van het plaagdier! Dierplagen kunnen ziekten met zich meedragen en vormen daarmee een risico voor de volksgezondheid en veterinaire gezondheid. Daarnaast kunnen dierplagen leiden tot een slechte hygiëne en economische schade veroorzaken.

In 2019 hebben we een succesvolle bijeenkomst georganiseerd in het Openlucht Museum in Arnhem. PCN 39 heeft daar uitvoerig verslag over gedaan. Het KAD, NVPB, PLA..N. en PCN waren van plan om dit jaar voor de tweede keer een bijeenkomst te organiseren ter ere van de World Pest Day, met als thema "Maak de leefomgeving plaagdierproof!". Helaas kon de bijeenkomst vanwege de coronacrisis niet doorgaan. Dit betekent niet dat we deze dag zomaar voorbij hebben laten gaan.

We hebben gezamenlijk een statement gemaakt gericht aan alle Nederlanders, dat we gezamenlijk plaagdieren moeten bestrijden. Het gekozen motto was:

Voorkom overlast van plaagdieren!
Samenwerken is de oplossing.

Juist in deze tijd is extra duidelijk geworden dat we hygiëne-eisen serieus moeten nemen. Daarin heeft iedereen een eigen verantwoordelijkheid. Met burgers, ondernemers en de overheid samen kunnen we plaagdieren beheersen, waarbij de inzet monitoring en preventie is, en zo de risico's voor de volksgezondheid beperken.

Plaagdiermanagementbedrijven zijn experts op het gebied van plaagdierbeheersing en kunnen gemeentes, bedrijven en particulieren helpen om de overlast te voorkomen. Maar we kunnen dat niet alleen en gaan hierover graag met u in gesprek zodat we gezamenlijk de problemen kunnen oplossen!

Bovenstaand statement, samen met een aantal kengetallen over plaagdieren, is te vinden op zowel de website van de NVPB, KAD, PCN als PLA..N. Via onder andere Twitter, Facebook en LinkedIn hebben we deze boodschap verspreid onder het Nederlandse volk. Op de websites van onze organisaties is een pdf te downloaden voor verspreiding van de flyer naar uw klanten en belangstellenden.

Daarnaast hebben andere organisaties zoals Killgerm Benelux ook aandacht besteed aan World Pest Day.

Het is dit jaar niet gelukt om een bijeenkomst te organiseren, maar de eerste plannen voor volgend jaar zijn al in voorbereiding. We houden u op de hoogte!

De flyer hieronder is te downloaden van de website van de NVPB, KAD, PLA..N en van PCN:

<https://www.pestcontrolnews.com/dutch/world-pest-day/>

WORLD PEST DAY

6 JUNI 2020

Hoe goed bent u voorbereid op plaagdieren?

Kijk voor meer informatie op kad.nl/worldpestday of neem contact op met uw plaatselijke plaagdierbeheerser.

6 juni 2020: World Pest Day

Voorkom **samen** overlast van plaagdieren. Daar vragen wij dit jaar aandacht voor op World Pest Day. Dierplagen vormen een risico voor de volks- en diergezondheid en leiden tot een slechte hygiëne. Juist in deze tijd helpen wij u graag om gezondheidsrisico's en schade te voorkomen.

Vanuit de Nederlandse plaagdierbeheersingsbranche georganiseerd door:

Proef met injecteren van Vertimec in eiken verboden

Met bovenstaande titel bracht de Vlinderstichting op 16 april in hun nieuwsbrief het feit dat de proef om het middel Vertimec te injecteren in eikenbomen om eikenprocessierupsen te bestrijden niet mag doorgaan. De Vlinderstichting had bezwaar aangetekend bij het CTGB.

“Het injecteren van eikenbomen om eikenprocessierupsen en dennenprocessierupsen te bestrijden wordt al jaren lang succesvol met Vertimec in Spanje toegepast” aldus directeur Klaas Lusthof, directeur van Q-chem. “De werkzame stof in Vertimec is Abamectine, een stof gemaakt door een fermentatieproces afkomstig van bacteriën die in de grond leven. In Spanje is het wel geregistreerd met de mogelijkheid om bomen te injecteren.

Klaas Lusthof verteld: “Om het middel 3,5 ml Vertimec, (1,8% Abamectine) toe te passen, zouden er om de 20 tot 25 cm rondom een eikenboom gaten geboord moeten worden, waarna m.b.v. een injectieplug per gat 3,5 ml geïnjecteerd zou moeten worden. Het middel wordt vervolgens met de sapstroom verspreid naar alle bladeren van de boom. Als rupsen daarvan eten gaan ze dood”.

In Nederland is Vertimec geregistreerd, echter zonder de mogelijkheid om bomen te injecteren. Q-chem wilde graag een proef met het middel in Nederland uitvoeren om de effectiviteit en de gevolgen ervan na te gaan. Daarvoor was een protocol opgezet en een proefontheffing verleend door het Ctgb. Bij dit project zouden 3 bestrijdingsbedrijven betrokken zijn. De proeven zouden uitgevoerd worden in 6 gemeentes bij totaal 2500 eikenbomen. Eind maart van dit jaar was de proefontheffing verleend en men wachtte tot de eikenbomen zouden beginnen met bladeren krijgen en de eerste processierupsen tevoorschijn zouden komen waarna het middel in de bomen zou kunnen worden geïnjecteerd. De vlinderstichting reageerde, nadat er een publicatie in Brabant was

verschenen over de voorgenomen proef, en maakte bezwaar bij het Ctgb omdat de geïnjecteerde biocide in de eikenboom 6 maanden giftig zou blijven. Volgens hen zouden alle dieren die van het blad eten of met het stuifmeel in aanraking komen doodgaan.

Na het bezwaar van de vlinderstichting trok het Ctgb de ontheffing in vanwege een drietal redenen. De eerste reden was dat het middel toxisch was en zou bio-accumuleren en daardoor een gevaar zou zijn voor vogels. Volgens Lusthof zijn er echter proeven bekend bij boomkwartels waaruit zou blijken dat de acuut orale opname groter zou zijn dan 2000 mg/kg voor Abamectine, waardoor die stof als weinig giftig voor vogels zou kunnen worden beschouwd. De tweede reden was dat de biocide in het stuifmeel terecht zou kunnen komen hetgeen giftig voor bijen zou zijn wanneer ze dat meenemen. Volgens Lusthof bezitten bijen wanneer er geen direct contact met deze stof is, een methode om te ontgiften. De derde reden was de giftigheid voor niet-doeldieren zoals arthropoden (geleedpotigen). Deze bewering is juist volgens Lusthof.

Lusthof had voor het gebruik een inventarisatie willen maken welke arthropoden zouden voorkomen bij de te behandelen bomen waarna vervolgens een afweging zou worden gemaakt van de nadelen van dit middel ten aanzien van de volksgezondheid in dat gebied. Een belangrijke afweging zou kunnen zijn dat er een zeer grote kans is op jeuk en allergische reacties door de brandharen van de eikenprocessierupsen bij bijvoorbeeld (kleuter)scholen, winkels en dorpspleinen. Een ander punt is dat meervoudige behandelingen van deze plekken met nematoden en bacteriën leiden tot een vermindering van eikenprocessielarven van 70 tot 90 %, waarbij zich nog steeds grote koloniën eikenprocessierupsen kunnen ontwikkelen met brandharen, met alle gevolgen van dien, voordat ze weggezogen worden.

Behandeling van eikenbomen met nematoden en bacteriën hebben ook negatieve effecten op de ontwikkeling van niet-doeldieren gedurende een bepaalde tijd. De vlinderstichting heeft dat ook in Nederland geïnventariseerd

en het blijkt dat vele gemeentes en particuliere bedrijven veelvuldig gebruik maken van deze bestrijdingsmethoden. Biologische bestrijding door vogels, aanplanten van bermen waar parasiterende insecten zich in bevinden hebben de voorkeur. Biologische bestrijding is vaak niet effectief genoeg en vergt een grote inzet van alle betrokkenen. In sommige gevallen, waarbij grote gezondheidsproblemen zouden kunnen ontstaan, zouden andere methodes de voorkeur kunnen hebben volgens Lusthof.

Lusthof bevestigt het feit dat Abamectine ook voor niet-doelsoorten zeer gevaarlijk is. Hij stelt daar tegenover dat er situaties kunnen zijn waar een ernstig gevaar voor de volksgezondheid (ernstige jeukklachten en allergische reacties) dreigt en waar de effectiviteit van andere methodes matig of onvoldoende is. Overwogen had dan kunnen worden om Abamectine te gebruiken, waarbij wel voldoende effectiviteit zou optreden en de volksgezondheid dus niet in gevaar zou komen. Zorgvuldige toepassing door kundige personen is daarbij een pré. De vlinderstichting en het Ctgb waren het daar niet mee eens.

Oproep aan de minister: regie nodig bij bestrijding eikenprocessierups

De brandharen van de eikenprocessierups zijn weliswaar erg vervelend, de huidige bestrijding is lokaal een chaos. Dat vraagt om regie van de overheid, aldus de Vlinderstichting in een artikel in Trouw.

In de strijd tegen de eikenprocessierups wordt gebruik gemaakt van bestrijdingsmethoden die erger zijn dan de kwaal. Beelden van spuitkanonnen, dode rupsen van onschadelijke vlinders en lijmbanden met dode vogels en vleermuizen doen veel stof op waaien.

De Vlinderstichting heeft onlangs onderzocht welke bestrijdingsmethoden door gemeenten ingezet worden. Ruim de helft van de Nederlandse gemeenten bestrijdt met bacteriepreparaten en/of nematoden. Vooral over de grootschaligheid van de toepassing van deze middelen maakt de Vlinderstichting zich grote zorgen. Beide preventieve methoden gelden als biologisch, maar zijn daarmee niet onschuldig. Ze werken niet specifiek tegen de eikenprocessierups, maar tasten tenminste alle andere soorten rupsen in eiken aan. Toepassing van bacteriepreparaten en/of nematoden in de maanden april en mei gebeurt in een tijd dat er ruim honderd andere, onschadelijke rupsen in de eiken aanwezig zijn. Over de neveneffecten is nauwelijks wetenschappelijke documentatie. Eerste veldindrukken op de Veluwe geven aan dat na een bespuiting met een bacteriepreparaat in eiken in mei er tientallen dode of halfdode rupsen uit de eiken vielen. Deze rupsen vormen het stapelvoedsel voor jonge vogels en later in het jaar ook voedsel voor vleermuizen. Bovendien is één van de bacteriepreparaten, XenTari, toxisch voor aquatisch leven.

Wildgroei aan middelen

De Vlinderstichting constateert dat er momenteel een sterk groeiend aanbod van bestrijdingsmethoden en –middelen op de markt komt, al dan niet in testfase. Zo gaf het College voor de toelating van

gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) op 30 maart een proefontheffing af voor het middel Vertimec. Na bezwaarschrift van De Vlinderstichting heeft het Ctgb deze toelating op 15 april met onmiddellijke ingang ingetrokken vanwege de potentiële brede effecten op biodiversiteit. Niettemin zijn er in de gemeente Son en Breugel kort voor de intrekking van de ontheffing 550 eiken met dit middel geïnjecteerd, met nog onbekende gevolgen voor de leefomgeving. Op dit moment vinden er ook proeven plaats met het middel Siltac SF, dat werkt op basis van een polymerennetwerk en kleine insecten als het ware vastlijmt aan de boom of het blad. De proeven richten zich op de effectiviteit op de eikenprocessierups. Ook deze methode is niet specifiek en treft óók onschadelijke insecten zoals wantsen, mieren en kevers, die een rol spelen in onder andere de natuurlijke plaagbestrijding van de eikenprocessierups. Naast Siltac SF zijn er nog veel meer middelen in omloop en in voorbereiding, waarvan de effecten op biodiversiteit niet zijn onderzocht of onbekend zijn.

Regie en toetsing biodiversiteitseffecten

Bestaande structuren zoals het Kennisplatform en Kenniscentrum eikenprocessierups brengen weliswaar organisaties en ervaring bij elkaar, maar hebben geen sturende en beslissende rol. Wij, aldus de Vlinderstichting, constateren dat regie op het dossier eikenprocessierupsbestrijding momenteel nauwelijks aanwezig is, terwijl dit nodig is om ongewenste en onbedoelde effecten op de biodiversiteit te voorkomen. Naast gedegen onderzoek naar effecten op niet-doelsoorten roept de Vlinderstichting op om actief in te zetten op het zoeken naar bestrijdingsmethoden met een specifieke werking. Met resultaten uit eerder onderzoek naar soortspecifieke feromonen, onder andere de spoorvolgstof die maakt dat de rupsen elkaar in processie volgen, is nooit wat gedaan.

Daarom roept de Vlinderstichting minister Carola Schouten op om samen met de provincies en gemeenten te komen tot een landelijke coördinatie van eikenprocessierupsbestrijding.

Ook vraagt zij de minister om huidige en toekomstige bestrijdingsmethoden tegen de eikenprocessierups te onderwerpen aan een brede toetsing op biodiversiteitseffecten. In tijden van insectensterfte is dat hard nodig.

Uit: Nature Today en Trouw

flyDetect® van PestWest® is de marktleider in online monitoring van vliegende insecten en werd recentelijk in de markt geïntroduceerd. Het toestel is in februari geïnstalleerd in een ziekenhuis in Sheffield (VK) door Gareth Scatchard, teamleider van het Environmental Services team bij de gemeente Sheffield. In een interview met PCN vertelt hij over zijn ervaringen met de flyDetect® in een lokaal ziekenhuis.

Vraag: Wanneer hoorde u voor het eerst over de flyDetect® en wat dacht u toen?

“Mijn eerste gedachte was dat met flyDetect® uitstekend gebruik gemaakt wordt van technologie om op afstand te monitoren. Het lijkt erop dat deze vliegenvanger grote mogelijkheden biedt voor de branche om insecten op een nieuwe en hedendaagse manier te monitoren. Door de onopvallende en functionele constructie kan dit toestel op vele plaatsen worden toegepast, zoals openbare ruimtes maar ook op plekken die moeilijk toegankelijk zijn voor een regelmatige controle.”

Vraag: Hoe lang hangen de flyDetect® toestellen al in het ziekenhuis van Sheffield?

“De vliegenvangers zijn door Mark Ward van Killgerm en Andrew Nulty en Maike Schmitz van PestWest op 11 februari 2020 geïnstalleerd.”

Vraag: Waarom was het belangrijk om flyDetect® in een ziekenhuis op te hangen?

“Er werden geen speciale eisen gesteld aan de omgeving waarin de flyDetect geïnstalleerd zou worden. Een ziekenhuis biedt een groot aantal scenario's en omstandigheden om apparaten zo goed mogelijk te testen. In een ziekenhuis mogen geen insecten aanwezig zijn. Insectenvrije omstandigheden bevorderen de gezondheid en het welzijn van zowel de zieken als de verpleging. Deze vliegenvanger is een uitstekende hulp om dat te verwezenlijken.”

Vraag: Werkt de flyDetect® goed?

“Gedurende de 3 maanden hebben de vliegenvangers ons in staat gesteld om vliegen vroegtijdig te detecteren, waardoor we snel een uitgebreid advies konden opstellen om problemen op te lossen. We zijn erg tevreden over het toestel en de internetverbinding met de flyDetect® app. De app liet ons op een gegeven moment weten dat een van de flyDetect® toestellen offline was en hielp ons om op afstand de verbinding te verifiëren. Een van onze medewerkers is toen gaan kijken wat er aan de hand was en kon het probleem met behulp van de uitgebreide gebruiksaanwijzing snel oplossen.”

Vraag: Kan er gemakkelijk gewerkt worden met de flyDetect® en is de app gebruiksvriendelijk?

“Ja, met de flyDetect® is net zo gemakkelijk te werken als met de traditionele vliegenvangers. Het op afstand monitoren, de hogeresolutiecamera en het app-systeem maakt deze vliegenvanger uniek. De app is gebruikersvriendelijk en intuïtief. Als het gebruik onverhoopt toch niet helemaal soepel loopt, is er altijd nog de uitgebreide handleiding. De professionele app maakt gebruik van de modernste technologie om het resultaat goed visueel te maken. Het kleurcoderingssysteem dat gebruikt wordt, geeft een gedetailleerd overzicht van de status van de lijmplaten.”

Vraag: Heeft het op afstand monitoren en de mogelijkheid om live foto's te nemen gedurende de gehele dag voordelen?

“Het grote voordeel voor de plaagdierbestrijder is dat hij de plaag al in een vroeg stadium kan opmerken waardoor er geen onnodige bezoeken aan de locatie meer hoeven worden gebracht. Dit is dan ook een meer proactieve plaagdierbeheersing met een hoge graad van service op locaties waar geen insecten mogen voorkomen. De plaagdierbeheerser kan de vallen dus dagelijks online controleren en wanneer gewenst, kan de klant een wekelijkse rapportage krijgen over de soorten gevangen insecten op een locatie.”

Vraag: Hoe vaak heeft u de vallen moeten bezoeken?

“Na de installatie van de flyDetect® hebben de plaagdierbestrijders alleen de locatie bezocht wanneer de app opmerkte dat de drempelwaarde van het aantal insecten op de lijmplaat was overschreden en wanneer het toestel offline ging.”

Vraag: Is er een markt voor op afstand monitoren?

“Jazeker. De plaagdierbestrijder kan contact met de klant opnemen voordat de klant overlast van insecten ervaart. Het op afstand monitoren heeft aanzienlijke voordelen bij de bestrijding van insecten, zeker op bepaalde plaatsen zoals in de gezondheidssector, de voedingsindustrie en andere industrieën die vaak moeilijk toegankelijk zijn of door hun specifieke omstandigheden op locatie.”

Vraag: Welke voordelen ziet u met de flyDetect® in vergelijking met de conventionele UV-vallen?

“Het grote voordeel is het directe 24-uurs monitoren door de zeer gevoelige camera via een smartphone. De vliegenvaller kan aan de muur of aan het plafond worden gehangen. Vergelijken met de conventionele UV-vliegenvanger, biedt flyDetect® de mogelijkheid om het voorkomen van insecten sneller waar te nemen. Plaagdierbestrijders krijgen beter inzicht waarom het aantal insecten op een locatie toeneemt en een infectie is sneller te detecteren. Dat kan bijvoorbeeld komen doordat in de zomer de deuren opengelaten zijn door de medewerkers.”

Vraag: Vindt u het nuttiger tijdens de Coronapandemie om een op afstand afleesbare vliegenvaller te gebruiken in bijvoorbeeld ziekenhuizen, in plaats van de traditionele vliegenvangers?

“Ja, vanwege de beperkte toegang in ziekenhuizen heeft flyDetect® de plaagdierbestrijding zeker geholpen. Doordat de vallen continu op afstand te monitoren zijn, waren we in staat om mogelijke vliegenplagen bij onze klanten te voorkomen. Wanneer nodig kunnen we snel actie ondernemen met inachtneming van de door de overheid opgestelde corona-veiligheidsvoorschriften. Deze vallen helpen ook om onze medewerkers te beschermen omdat ze minder vaak fysiek naar de locatie hoeven om ze te controleren. Ook de contacten tussen de gezondheidsmedewerkers en de plaagdierbestrijders wordt verminderd.”

Vraag: Hoe heeft de flyDetect® plaagdierbestrijding voor u veranderd?

“De belangrijkste verandering die ik gezien heb, is dat we nu meer proactief ons werk kunnen doen, hetgeen tot gevolg heeft dat onze klanten minder te maken krijgen met vliegenoverlast, omdat we nu dagelijks de vliegenactiviteit kunnen monitoren.”

Vraag: Hoe ziet u de vliegenbestrijding in de toekomst? Is het op afstand monitoren van vliegen een stap vooruit in de bestrijding?

“Ja. Naarmate de technologie zich ontwikkelt zal ook de plaagdierbestrijding zich verder ontwikkelen. Verschillende bedrijven maken gebruik van elektronische rapportage en er worden al knaagdieren elektronisch gemonitord. Al deze nieuwe systemen ontwikkelen zich verder en worden toegankelijker door schaalvergroting in de industrie. Met deze systemen, waaronder flyDetect®, is er nog steeds behoefte aan ervaren plaagdierbeheerders om inspecties uit te voeren, inventarisaties uit te voeren en te beoordelen en adviezen te geven ten aanzien van hygiëne en het voorkomen van plaagdieren. Technologie zoals flyDetect® en bekwame en vooruit denkende plaagdierbeheersers zullen onze branche effectiever maken in de gehele wereld door reeds in een vroeg stadium plaagdieren te identificeren en te bestrijden.”

Vraag: Beveelt u flyDetect® aan bij anderen?

“Ja, ik beveel flyDetect® zeker aan bij andere plaagdierbestrijdingsbedrijven omdat het kwetsbare bedrijven een uitstekende bescherming biedt tegen vliegende insecten en het plaagdierbestrijders een verdere professionele uitstraling geeft”.

Confidence in
Fly Control

Slimme ongediertebestrijding

Sinds begin maart 2020 is Peter Mouthaan algemeen directeur en aandeelhouder van Dymo Systems, het bedrijf dat zich bezighoudt met het ontwikkelen van intelligente muizenvallen met behulp van de Lora-techniek.

Mouthaan houdt zich vooral bezig met marketing en sales terwijl de andere directeur en aandeelhouder, Maarten Crezee, zich vooral bezighoudt met productie en innovatie.

Peter Mouthaan was tot begin vorig jaar directeur-eigenaar van het bedrijf Dutch Power Company, een bedrijf dat gespecialiseerd is in machines bestemd voor met name groenbedrijven en waterschappen.

Dymo Systems houdt zich bezig met ontwikkelingen waarbij de IT een belangrijke rol speelt. De ontwikkeling van de Xignal Mouse Trap- en Xignal Rat Trap zijn daar voorbeelden van. Beiden zijn uitgerust met sensoren waardoor een drietal elektronische meldingen kunnen worden verkregen. Zo geven de sensoren een melding wanneer de val openstaat, wanneer de val gesloten is zonder vangst en wanneer deze gesloten is met vangst van een plaagdier. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het Lora-systeem wat betekent dat er pas een melding wordt verzonden als er een actie plaatsvindt.

De vallen staan dus niet continu in verbinding met een ontvangststation zoals een computer of smartphone. Beide genoemde pluspunten, meerdere sensoren en het LoRa-systeem zorgen ervoor dat er minimale storingsmeldingen zijn en dat het LoRa-systeem lange tijd actief kan zijn zonder dat de batterij vervangen hoeft te worden. Het grote voordeel hierbij is dat wanneer het systeem eenmaal geplaatst is, het weinig onderhoud vergt en niet regelmatig gecontroleerd hoeft te worden doordat men een melding krijgt als er actie ondernomen moet worden.

De voordelen van het plaatsen van een enkele Xignal Traps zijn zeker aanwezig maar worden groter wanneer er op een locatie via een geprogrammeerde gateway meerdere aan elkaar worden gekoppeld. Via deze gateway kunnen, afhankelijk van de situatie, 50 tot 100 Xignal vallen aan elkaar worden gekoppeld door het Lora-systeem. Deze digitale monitoring, bijvoorbeeld in een conservenfabriek, zorgt ervoor dat er real time bijgehouden wordt welke actie ondernomen moet worden wanneer een sensor een verandering constateert zoals het vangen van een muis of rat. De kwaliteitsmanager krijgt via de portal of app een heldere realtime rapportage volgens de wettelijke richtlijnen.

Met de Xignal Smart Room Sensor kan de temperatuur, de vochtigheid, het licht, beweging, schokken, lekken en of een deur open of dicht worden gedetecteerd.

Het LoRa-systeem is een belangrijk onderdeel van het LoRaWAN® Home and Office Environment Monitoring systeem. Activiteiten van knaagdieren op bijvoorbeeld een systeemplafond kunnen daarbij worden waargenomen en via Lora naar een centraal monitoringspunt worden gestuurd.

Ook een nieuw product van Dymo Systems is de Xignal Sensor IoT Paal. Een rattenkooi kan daardoor onder water of in een vochtrijke omgeving worden geplaatst en in een ruimte waar signalen afkomstig van een val moeilijk door het Lora-systeem kunnen worden opgevangen. Wanneer er een rat in de rattenkooi terechtkomt wordt de Xignal Sensor IoT Paal via een kabel geactiveerd en wordt de activiteit verzonden naar een smartphone, tablet of pc portal. In slootkanten en vochtige omgevingen zoals bij waterschappen, bij gemeentes in plantsoenen, in rioleringen en afgesloten ruimtes kunnen deze pole sensorvallen uitstekend hun werk doen.

Maak eens een berekening wat Dymo solutions kost en hoeveel het de klant bespaart aan inspectie-, voorrij- en administratieve kosten en u zult zien dat het break-even punt eerder wordt genaderd dan u denkt! Kijk op www.xignal.com voor meer informatie.

PCN

Eikenprocessierups in 30% van de eiken en rupsen van vorig jaar kruipen uit grondnesten

Het aantal eikenprocessievinders dat vorig jaar in feromoonvallen werd aangetroffen, lag met 40 vlinders per val beduidend lager dan in het recordjaar 2018. Er werden toen 73 vlinders per val aangetroffen. 40 vlinders per val was nog steeds het een-na-hoogste aantal sinds de tellingen begonnen zijn; dus er was al eerder aangekondigd dat in 2020 substantiële aantallen rupsen verwacht konden worden. Dat komt ook uit. Uit een systematische inventarisatie van bijna tienduizend bomen uit verschillende delen van Nederland die niet preventief bespoten zijn, blijkt dat in 30% van de bomen eikenprocessierupsen zitten. De besmettingsgraad ligt daarmee beduidend lager dan de 55% van de bomen vorig jaar. Er zijn wel grote verschillen. In sommige gemeenten is meer dan 50% van de bomen aangetast terwijl in andere maar 10% is aangetast. Vanwege de overlast vorig jaar is dit jaar op veel meer plekken preventief bestreden dan vorig jaar. De besmettingsgraad van zo'n tienduizend bomen die preventief bespoten zijn, lag op 13%, waarbij de nesten die er zaten beduidend kleiner waren dan op onbespoten bomen.

Rupsen van vorig jaar kropen vanaf begin juni uit de grond

Het tegenvallende resultaat van preventie bespuiting wordt waarschijnlijk veroorzaakt door eikenprocessierupsen

die vorig jaar de bodem in gekropen zijn en in verlengde diapauze zijn gegaan. Dit is een soort rusttoestand waarbij de ontwikkeling stilstaat. Vorig jaar was het warm en zeer droog waardoor veel eiken te maken kregen met eikenmeeldauw. Door de meeldauw waren de bladeren niet meer eetbaar voor de eikenprocessierupsen en in combinatie met de hitte heeft dit ertoe geleid dat grote groepen rupsen de bomen hebben verlaten en in de grond zijn gekropen

In juni zijn de eerste rupsen uit de grond gekomen om hun cyclus te voltooien. Deze rupsen verkeren in het vierde larvestadium. Dit betekent dat ze al brandharen hebben. Als de rupsen uit de grond komen, zijn ze bruinig van kleur en koersen ze aan op vervelling naar het vijfde larvestadium. Omdat ze verzwakt zijn moeten ze eerst eten, waarna ze zich verzamelen om te vervellen. Zoals ook in voorgaande jaren gebeurd, kropen ze in begin juni uit de grond, dus nadat een eventuele preventieve bestrijding heeft plaats gevonden.

Bomen met 'rupsen van vorig jaar' zijn veel minder kaalgevreten dan op basis van het aantal rupsen verwacht zou kunnen worden. Kenmerk van de rupsen uit grondnesten is dat ze meestal aan de stamvoet van de boom zitten en rondom de boom tot in een straal van één meter. Ze vervellen vaak op de stam nadat ze hun eerste maaltijd na de diapauze hebben genomen en niet in een nest. Bij het ontbreken van een spinsel rondom de rupsen verwaaien de vervellinghuidjes met de honderdduizenden brandharen makkelijk in de omgeving, met alle negatieve gezondheidseffecten tot gevolg. Na de vervelling gaat de vraat snel verder en ontstaat soms zelfs kaalvraat van (lage) delen van de boom.

Indien er onvoldoende beschutting is om te nestelen, kan het gebeuren dat de rupsen terug de bodem in kruipen. Dat treedt op bij jong- en halfwasbomen waar openingen in de bodem zijn, zoals in verlaten muizenholen en krimpscheuren door droogte.

Indien er noodzaak is tot het bestrijden van de eikenprocessierupsen in de bodem kan de inzet van insectparasitaire nematoden van het geslacht *Steinernema carpocapsae* zinvol zijn.

Eikenprocessierupsen op ramen en deuren

Diverse meldingen komen binnen dat eikenprocessierupsen op deuren, ramen, verkeersborden en bankjes worden aangetroffen. Het is nog onduidelijk waarom ze zo ver van een eik verwijderd zijn. Het is mogelijk dat ze op zoek zijn naar een beschutte plek om in diapauze te gaan. Vorig jaar werden processierupsen bijvoorbeeld in een schuur aangetroffen.

Overlast 2020

In 2019 werd eind juni, begin juli (weken 25 tot en met 27) de meeste overlast ervaren. Uit een nadere analyse van het Nivel bleek dat in deze periode duizenden mensen met huidklachten (jeuk, bultjes en roodheid en in mindere mate pijn) naar de huisarts gingen. De komende weken zal ook weer rekening gehouden moeten worden met overlast. In de buurt van eiken moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van eikenprocessierupsen. Wees ook alert op lagere nesten en vervellingen bij de stam bij het uitlaten van de hond. Er zijn in 2020 al gevallen bekend van honden die in oude nesten gehapt hebben en honden die in contact zijn geweest met brandharen tijdens het snuffelen aan de voet van een eik. Let ook op dat dieren zoals paarden en koeien zoveel mogelijk uit de buurt blijven van bomen die besmet zijn om te voorkomen dat ze in contact komen met brandharen.

Uit: Nature Today 13 juni

Kans op vergiftiging met rodenticiden van niet-doelsoorten in Nederland

In februari 2020 is een rapport verschenen over de vergiftiging van niet-doelsoorten in Nederland, gefinancierd door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (publicatienummer 1012). Dit rapport is opgesteld door CLM Onderzoek en Advies in samenwerking DWHL, KAD en Bureau Waardenburg.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire vergiftiging. Primaire vergiftigingen zijn in dit geval niet-doelsoorten die rodenticiden opnemen. Voorbeelden daarvan zijn volgens de literatuur spitsmuis, veldmuis, dwergmuis, bosmuis, groenling, vink, huismuis, merel, slak en wezel. Bij secundaire vergiftiging krijgen diersoorten rodenticiden binnen via prooidieren die rodenticiden opgenomen hebben. Voorbeelden van secundaire vergiftigingen zijn torenvalk, buizerd, kerkuil, steenuil, hermelijn, bunzing, wezel, steenmarter, vos, sperwer, havik, aaskevers, zanglijster en egel.

Hoeveelheid actieve stof in levers

Om de hoeveelheid aanwezige anticoagulantia te meten wordt meestal de lever geanalyseerd, de grootste opslagplaats van anticoagulantia in een lichaam. De hoeveelheid anticoagulantia neemt in de lever in de loop van de tijd af, waarbij de snelheid per actieve stof kan verschillen. Bij difenacoum is na 118 tot 120 dagen de helft (de halfwaardetijd) verdwenen, bij bromadiolone 170 dagen, bij brodifacoum 130 dagen, bij flocoumafen 220 dagen en bij difethialon 108 dagen.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt, verschilt de giftigheid per vogelsoort en anticoagulantiasoort. Hieronder een samenvatting van onderzoek uitgevoerd bij een aantal testvogels.

Risico's van werkzame stoffen van rodenticiden voor ratten en voor testvogels.

Stof	Zoogdieren Acute LD50			Vogels Acute LD50			Bron
	Mg/kg	Getest op	Risico	Mg/kg	Getest op	Risico	
Bromadiolone	0,56	Rat	Hoog	138	Boomkwartel	Gemiddeld	PPDB
Brodifacoum	0,4	Rat	Hoog	>0,31	Wilde eend	Hoog	PPDB
Chloorfacinon	3,15	Rat	Hoog	95	Boomkwartel	Hoog	PPDB
Difethialon	0,56	Rat	Hoog	0,264	Boomkwartel	Hoog	PPDB
Difenacoum	1,8	Rat	Hoog	56	Boomkwartel	Hoog	PPDB
Coumarin*	293	Rat					
Diphacinone	2,3	Rat	Hoog	3158	Wilde eend	Laag	PPDB
Flocoumafen	0,25/0,13	Rat	Hoog	>300/24	Japane kwartel	Gemiddeld	PPDB / CtgB
Acenocoumarol**	513	Rat					
Coumatetralyl	16,5	Rat	Hoog	2000	Japane kwartel	Gemiddeld	PPDB
Warfarin*	10,4	Rat	Hoog	>2000	Boomkwartel	Laag	

Bronnen: PPDB, CtgB databank

* <https://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov/compound/Acenocoumarol#section=Information-Sources>

** <http://www.hmdb.ca/system/metabolites/msds/000/001/092/original/HMDB01218.pdf?1358893965>

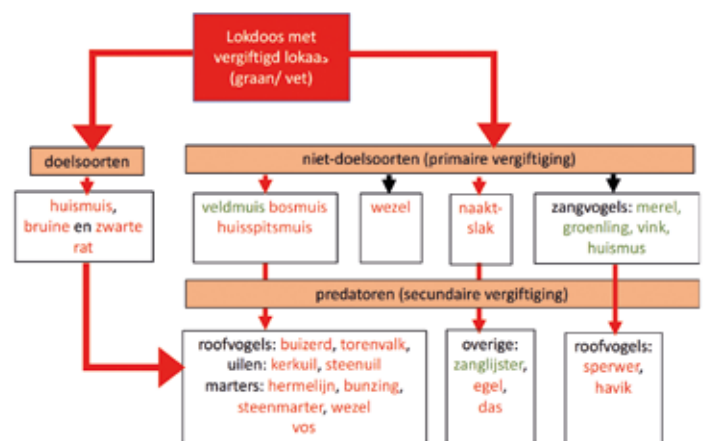
Cameraval-onderzoek

Met behulp van camera's werd tevens vastgesteld dat niet-doelsoorten veelvuldig voorkomen in en nabij de lokdozen en dus mogelijkwijs blootgesteld worden aan rodenticiden.

De camera's waren opgesteld op locaties met een zand- en klei ondergrond in een woonwijk, bij een boerderij en op een industriële locatie. Meestal werden bosmuizen en andere muizensoorten waargenomen maar in 30% van de waarnemingen werden verschillende vogelsoorten waargenomen. In 14% van de waarnemingen werden bruine ratten (de doeldieren!) gezien via de camerabeelden.

In 63% van de gevallen werden de lokdozen betreden door bosmuizen. Daarnaast betraden ook bruine ratten, veldmuizen, rosse woelmuizen en spitsmuizen de lokdozen. Vogels betraden maar in 1% van de gevallen de lokdozen en dat waren vooral winterkoninkjes, vinken, koolmezen, roodborsten en huismussen. Regelmatig werd waargenomen dat muizen het lokaas uit de lokdozen slepen waardoor de mogelijkheid ontstond dat vervolgens opgegeten kan worden door niet-doelsoorten. Met name de eerder genoemde vogelsoorten kunnen dan het lokaas opeten.

De pijlen geven de mogelijke contaminatieroutes aan tussen de indicatorsoorten.

50% bevat anticoagulantia

In totaal werden 10 verschillende rodenticiden aangetroffen in de levermonsters van niet-doelsoorten. 90% van de aangetroffen rodenticiden bestond uit bromadiolone, brodifacoum, difethialon en difenacoum. De hoogste concentraties werden aangetroffen in knaagdiereters zoals de vos, steenmarter, bunzing en wezel. De gevonden concentraties in kerkuilen, steenuilen en torenvalken waren relatief hoog. Slechts in 8 monsters waren de concentraties in de lever dusdanig hoog dat dit dodelijk zou kunnen zijn voor die diersoort.

Ook niet toegelaten middelen zoals warfarin, coumarin en acenocoumarol werden in de levers aangetroffen. Er is geen duidelijke verklaring voor de aanwezigheid van deze stoffen.

In 2017 werd het IPM buitengebruik ingevoerd waarbij het streven was minder gebruik te maken van anticoagulantia in lokdozen. Ook moet de gifstof verwijderd worden na afloop van de bestrijding. Het idee was dat de vergiftiging van niet-doelsoorten zou verminderen. Uit de analyse van de levermonsters blijkt dat er in 2018 en 2019 geen aantoonbare vermindering van doorvergiftiging is opgetreden ten opzichte van voorgaande jaren.

Hieronder een overzicht van de voedselgroep, de diersoort het aantal monsters waarin anticoagulantia is gevonden, het percentage monsters waarin het gevonden is en de gemiddelde concentratiesom van de anticoagulant (mg/kg).

Voedselsoort en diersoort	Aantal monsters met anti-coagulant	Percentage monster met anti-coagulant (%)	Gemiddelde concentratie som (mg/kg)
Muizeneter	42	69	0,352
Steenmarter	6	100	0,510
Vos	12	86	0,571
Bunzing	6	75	0,273
Wezel	2	22	0,594
Hermelijn	1	33	0,007
Buizerd	5	63	0,070
Kerkuil	5	71	0,202
Steenuil	4	100	0,120
Torenvalk	1	50	0,194
Omnivoor	5	29	0,065
Das	5	29	0,065
Slakkeneter	2	13	0,268
Egel	2	33	0,268
Zanglijster	0	0	0,000
Vogeleter	8	67	0,105
Havik	5	100	0,141
Sperwer	3	43	0,045
Lokaaseter	1	3	0,462
Groenling	0	0	0,000
Huismus	0	0	0,000
Merel	0	0	0,000
Vink	0	0	0,000
Huisspitsmuis	1	50	0,462
Veldmuis	0	0	0,000

Onderstaande tabel geeft de concentratie in verse levers (mg/kg) weer waarbij sterfte optreedt bij niet-doelsoorten voor brodifacoum en bromadiolone.

Soortgroep	Soort	Bromadiolone	Brodifacoum
Knaagdiereters	Buizerd	0,4	
	Kerkuil		>0,1
	Steenmarter	0,8	
	Hermelijn	0,23	
	Bunzing		1,4
	Vos	1,5	
Omnivoor	Das	0,9	

Risicobeoordeling

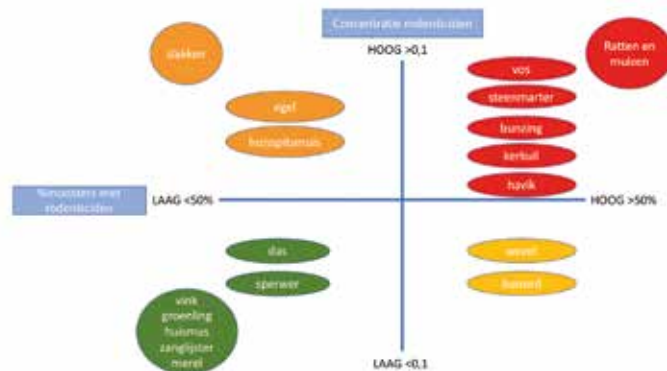
Wanneer een lokdoos wordt geplaatst zou er een risicobeoordeling moeten plaatsvinden op basis van kans op contaminatie met rodenticiden en gevonden concentratie van rodenticiden voor niet-doelsoorten. Hieronder een schematische weergave en een verklaring hoe dat er in theorie uit zou moeten zien.

- Wanneer een soort én een hoge kans op contaminatie heeft én deze soort heeft hoge leverresiduwaarden van rodenticiden, dan vormt dit de grootste risicogroep (zie figuur, rechts boven roze).
- Dit vormt ook de beste groep om soorten uit te monitoren op doorvergiftiging van rodenticiden.
- Omgekeerd, wanneer een soort én een lage kans op contaminatie heeft én lage leverresiduwaarden van rodenticiden heeft, dan loopt deze groep minder risico, maar zijn subletale effecten niet uit te sluiten (zie figuur, links onder groen).
- In de situatie dat een groep een kleine kans op contaminatie met rodenticiden heeft, maar wel relatief hoge leverresiduwaarden van rodenticiden heeft, dan vormt dat een klein risico, maar wel met grotere gevolgen (zie figuur, links boven oranje).
- De laatste groep heeft een kans op contaminatie die hoog is, maar de leverresiduwaarden van rodenticiden zijn laag. Deze lopen een relatief hoog risico om rodenticiden binnen te krijgen waarbij subletale effecten niet zijn uit te sluiten (zie figuur, rechtsonder, geel).

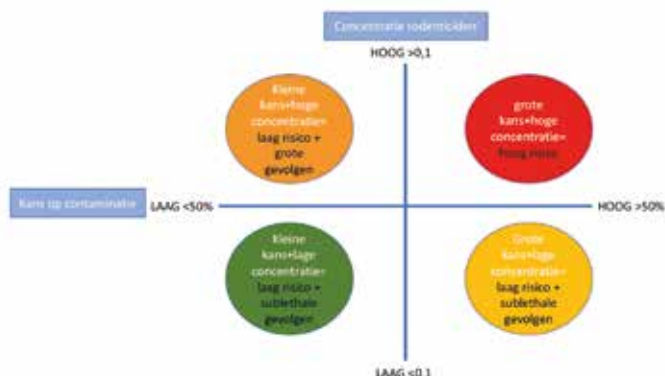
Bovenstaande is de theorie die ook gebruikt wordt voor het vaststellen van algemene risico's in het dagelijkse leven en die hier toegespitst is op niet-doelsoorten. In de praktijk zal een ieder die een lokdoos plaatst in een gebied waar de kans bestaat op contaminatie met niet-doelsoorten bovenstaande theorie min of meer ook afwegen. Wanneer de kans bestaat dat het lokaas gegeten wordt door niet-doelsoorten zal hij overwegen een minder giftig lokaas te plaatsen of de lokdoos ergens anders plaatsen. In nog kortere bewoording een voorbeeld: Een gecertificeerde plaagdierbestrijder gaat geen lokdoos plaatsen met een zeer giftige anticoagulant in een grote hoeveelheid om ratten te bestrijden midden in een gebied waar heel veel bosmuizen voorkomen.

Schematische weergave risicobeoordeling van soorten op basis van kans op contaminatie met rodenticiden en gevonden concentratie van rodenticiden. Soorten zijn opgenomen wanneer 5 of meer monster zijn geanalyseerd.

Conclusie van het rapport

Doorvergiftiging van anticoagulante rodenticiden naar niet-doelsoorten vindt op een aanzienlijke schaal plaats. Blootstelling van niet-doelsoorten aan rodenticiden is groot en het verdient aanbeveling de toepassing van anticoagulante rodenticiden verder te beperken om blootstelling van de niet-doelsoorten te voorkomen. Er wordt aanbevolen om de ontwikkeling en toepassing van preventieve maatregelen bij de bestrijding van ratten en huismus te versnellen.

De zorg voor morgen begint vandaag

Met bovenstaande slogan van het RIVM eindigt het rapport “Duurzame en effectieve knaagdierbeheersing. Verkennend onderzoek effectiviteit en optimalisatie geïntegreerde knaagdierbeheersing”. Het onderzoek is verricht door het RIVM in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in het kader van het project Beleidsadvisering en methodiek gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het eind 2019 verschenen rapport geeft uitstekend weer hoe de huidige stand is ten aanzien van de knaagdierbestrijding in Nederland. Het geeft weer

hoe overheden, organisaties en bedrijven (o.a. agrariërs en plaagdierbestrijdingsbedrijven) omgaan met knaagdierbestrijding en legt de vinger op de zere plekken. Tevens worden oplossingen aangedragen door de stakeholders.

In dit verkennend onderzoek zijn groepsgesprekken met stakeholders georganiseerd. Het betreft:

- Het eerste cluster, de agrarische sector.
- Het tweede cluster bestaat uit het binnen- en buitengebied van gemeenten. Het betreft hier bijvoorbeeld winkels en horeca, woningen, de publieke ruimte en ook natuurgebieden.
- Het derde cluster is de industrie. Hierbij gaat het onder andere om de afvalverwerking en de voedingsmiddelenindustrie.

Tevens was er inbreng van een begeleidingsgroep vanuit ministeries, een klankbordgroep met stakeholders en enkele andere relevante instanties. Tijdens alle gesprekken en interviews heeft niemand gezegd dat de IPM-aanpak geen haalbare weg is. Maar de beheersing van knaagdieren met IPM is een continue activiteit en vergt vaak maatwerk.

De risico-inventarisatie is een cruciale start van een goede IPM-aanpak die volgens de betrokken stakeholders meer aandacht nodig heeft. Verder is er behoefte aan meer kennisuitwisseling en kennis/duidelijkheid over bepaalde aspecten binnen de IPM-aanpak op een locatie zoals: Welke niet-chemische bestrijdingsmethode kies je in welke situatie? Zijn de methoden voldoende ‘diervriendelijk’? Wanneer is er sprake van een noodsituatie waarin direct anticoagulantia mogen worden ingezet? Wanneer is een muis of rat eigenlijk geen probleem? Als centrale plek voor de uitwisseling van praktische kennis en

verbeteringen kan het 'IPM handboek buitengebruik rodenticiden' dienen. Dit handboek is de huidige leidraad voor de IPM-aanpak van de beheersing van ratten buiten.

Verbeteren opleiding en verhogen status knaagdierbeheerser

De vroeger opleiding van enkele weken tot een 'vakbekwaamheidsbewijs' om onder andere rodenticiden te mogen gebruiken is te beperkt ten aanzien van het IPM concept. De invoering van IPM voor het buitengebruik van anticoagulantia is al een stap voorwaarts. Een opleiding op MBO-en/of HBO-niveau of een specialisatie voor plaagdiermanagement zou een mogelijke verbetering kunnen geven. De status van de plaagdierbestrijder zou moeten worden verhoogd, bijvoorbeeld door beëdiging van de plaagdierbeheerser of certificering op persoonsniveau. In andere opleidingen zou er meer aandacht moeten zijn voor plaagdierbeheersing en inspecteurs zouden meer kennis moeten hebben van de IPM-aanpak.

Wijzigingen en aanvullingen in de regelgeving

Nu is de IPM-aanpak qua regelgeving alleen gekoppeld aan het buitengebruik van anticoagulantia tegen ratten. Dit beperkt de mogelijkheden om te handhaven. Alleen als er daadwerkelijk anticoagulantia worden ingezet, kan de inspecteur beoordelen of de overige IPM-stappen goed zijn uitgevoerd. Knaagdierbeheersers die geen rodenticiden buiten gebruiken, vallen buiten dit systeem. Diverse stakeholders pleiten voor uitbreiding van de IPM-aanpak naar alle knaagdierbeheersers. Een bredere wettelijke verankering van de IPM-aanpak is nodig. Geopperd is de IPM-aanpak te verplichten voor alle plaagdieren. Ook is er gepleit voor verplichte inhuur van een plaagdierbeheerser voor bedrijven waar potentieel veel voedsel voorhanden is en de verplichting om bij een plaag omliggende panden hierover te informeren. Deze verplichtingen zouden ook kunnen gelden voor agrarische bedrijven. Agrariërs zouden zich kunnen laten opleiden en certificeren, of er moet op een andere manier worden gezorgd voor deskundigheid en toepassing van de IPM-aanpak voor hun bedrijf. Er is kritiek op het huidige systeem onder de Wet Natuurbescherming bij ontheffing door provincies voor het toepassen van bepaalde niet-chemische bestrijdingsmethoden. Stakeholders pleiten voor eenduidiger regels over wat wel en niet mag bij niet-chemische bestrijding en voor korte procedures. Ook voor de toepassing van niet-chemische bestrijdingsmethoden zoals vangkooien en lijmplaten zou bijvoorbeeld een vakbekwaamheidsbewijs verplicht kunnen zijn, om onnodig dierenleed te voorkomen. Daarnaast is er gepleit voor 'gecertificeerde klapvallen', die voldoende slagkracht hebben en weinig bijvangst opleveren. Van niet-chemische methoden zou niet zomaar geclaimd mogen worden

dat ze werken, maar dit zou eerst onafhankelijk moeten worden aangetoond, waarbij ook de 'diervriendelijkheid' aandacht zou moeten krijgen. Andere genoemde opties zijn opleidingseisen stellen aan de verkopers/distributeurs van rodenticiden en het bezit van bijvoorbeeld lijmplaten aan regels binden. Ook enkele wijzigingen in het Bouwbesluit kunnen helpen knaagdieroverlast te voorkomen.

Rollen, verantwoordelijkheden en regie

Bij het knaagdierbeleid zijn vier ministeries betrokken en ook provincies en gemeenten hebben een belangrijke rol. Veel stakeholders ervaren onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende instanties. Meer duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden en eventueel een centraal aanspreekpunt helpen om te bepalen wie voor welk onderwerp de regie zou moeten hebben.

Duurzame en effectieve knaagdierbeheersing

Verkenkend onderzoek effectiviteit en optimalisatie geïntegreerde knaagdierbeheersing

Ook is gepleit voor meer afstemming tussen de verschillende provincies en gemeenten, zodat de aanpak eenduidiger en duidelijker wordt. Knaagdierbeleid zou een onderwerp kunnen zijn in de omgevingsvisie.

Aanbevelingen voor onderzoek

Dit rapport doet ook aanbevelingen voor verder onderzoek, onder andere gericht op gebruiksgegevens van rodenticiden en de ontwikkeling van rattenpopulaties. Voor dit laatste is al de Rattenmonitor ontwikkeld om gegevens te verzamelen.

Belangrijkste gestelde vragen ten aanzien van het monitoren

- Is het gebruik van een (klap)val buiten een goede monitoringsmethode of zou je dat niet moeten doen vanwege onbedoelde bijvangsten?
- Is het gebruik van niet-giftig lokaas

binnen en/of buiten een goede monitoringsmethode of zou je dat niet moeten doen omdat je daarmee juist (plag)dieren aantrekt?

- Zouden er aparte richtlijnen voor monitoringsmethoden voor de bruine en de zwarte rat moeten komen?
- Wanneer vormt de aanwezigheid van muizen en/of ratten geen probleem?

Belangrijkste gestelde vragen bij de niet-chemische bestrijding

- Hoe weet je of een niet-chemische bestrijdingsmethode, inclusief de mogelijk inzet van natuurlijke vijanden, goed werkt? Voor welke situaties zijn ze geschikt? Zijn er nieuwe methoden ontwikkeld? Waarom zijn (bijvoorbeeld) klapvallen niet gecertificeerd zodat je zeker weet dat ze goed werken en voldoende slagkracht hebben?
- Wat mag er wel en wat mag er niet bij het inzetten van lijmplaten/-planken?
- Hoe zit het met de 'diervriendelijkheid' (is er sprake van veel stress en hoe snel gaat de muis of rat dood) door de verschillende methoden?
- Hoe voorkom ik bijvangst van andere dieren?

Belangrijkste gestelde vraag bij de chemische bestrijding:

- Waar en hoe kan ik checken of er sprake is van een noodsituatie en mag ik anticoagulantia direct toepassen?

Enkele knelpunten en oplossingen bij (agrarische) bedrijven:

In het rapport worden de belangrijkste knelpunten uitgebreid besproken van alle bedrijven waaronder de agrariërs om knaagdieren te bestrijden evenals een aantal oplossingen waar men mee rekening moet houden:

- Huur als er veel voedsel aanwezig is een professionele plaagdierbeheerser in.
- Zorg voor IPM-deskundigheid binnen de agrarische sector.
- Zorg voor een risico-inventarisatie bij de bestrijding van knaagdieren.
- Zorg voor een actieve samenwerking met de plaagdierbeheerser. De opdrachtgever moet weten dat hij zelf ook een belangrijke rol en verantwoordelijkheid heeft binnen de IPM-aanpak.
- Maak afspraken met de plaagdierbeheerser hoe om te gaan met de aanwezigheid van een besmettelijke dierziekte in de regio.
- Geef preventieve maatregelen veel aandacht; adviezen moeten worden opgevolgd.

- Bij bouw en inrichting moet worden nagedacht over knaagdierpreventie.
- Medewerkers moeten de aanwezigheid van knaagdieren melden.
- Informeer aangrenzende bedrijven en omwonenden bij een knaagdierprobleem.
- Verzekeraars en afnemers van agrarische bedrijven kunnen ook eisen stellen ten aanzien van knaagdierbeheersing.

Enkele knelpunten en oplossingen bij gemeenten:

- Er is onvoldoende kennis bij inwoners over het gemeentelijk knaagdierbeleid en de verantwoordelijkheid die zij zelf hebben.
- Onderhoud openbare ruimte is niet op orde.
- Onvoldoende aandacht voor preventieve maatregelen.
- Zorg voor een gemeentelijk meldpunt (website of app) voor overlast (knaagdieren, maar ook afval, etc.) in de openbare ruimte, achterstallig onderhoud aan gebouwen en kapotte riolering. En handel meldingen snel af. Zorg dat meldingen over ratten ook worden opgenomen in de landelijke Rattenmonitor
- Maak knaagdierbeleid politiek relevant en zorg dat de burger dit relevant vindt.
- Zorg voor een duidelijk knaagdierbeleid, vooral ook gericht op preventie en communiceer dit met inwoners, zorginstellingen, scholen, sportcomplexen, bedrijven en andere organisaties.
- Zorg voor de uitvoering van afvalbeleid dat ook gericht is op het voorkomen van knaagdieroverlast.
- Toets bouwplannen op knaagdierbestendigheid.

Knelpunten en oplossingen bij particulieren, plaagdierbestrijdingsbedrijven en overheid:

Naast knelpunten in bovengenoemde sectoren werden ook uitgebreid de knelpunten en oplossingen aangedragen voor particulieren, plaagdierbestrijdingsbedrijven, centrale overheidsorganisaties. Bij de overheidsorganisaties kwam duidelijk naar voren dat binnen ministeries, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) het kennisniveau verbeterd moet worden ten aanzien van de knaagdierbeheersing. Ook een belangrijk punt is dat men de regie moet pakken, beter moet coördineren en afstemmen, een actieve rol moet gaan spelen met betrekking tot voorlichting van burgers en handhaving.

Een laatste punt van aandacht is voorlichting.

Ten aanzien van plaagdierbeheersing is er een mentaliteitsverandering nodig, niet alleen bij bedrijven maar ook bij de burger. Positief belonen kan hierin helpen. Communicatie zou op landelijk niveau moeten gebeuren, zodat deze eenduidig is. VNG, Nederlandse gemeenten en Stichting Nederland Schoon zouden hierbij een belangrijke rol kunnen spelen.

Opdrachtgevers zouden moeten weten dat zij ook een belangrijke verantwoordelijkheid hebben om plaagdierbeheersing volgens de IPM aanpak te laten slagen.

Communicatie richting agrariërs moet heel direct via een brief van hooguit 1 A4-tje of nog beter, mondeling. Communicatie zou kunnen via buurtbijeenkomsten of studiebijeenkomsten voor agrariërs. Het helpt goed wanneer de plaagdierbeheerser de agrariër de plekken binnen het bedrijf laat zien waar verbeteringen kunnen worden gemaakt.

Er is geen inzicht welk percentage van stalbranden veroorzaakt wordt door knaagdieren. Bij de varkens-, pluimvee- en kalverensector is plaagdierbestrijding opgenomen in het betreffende kwaliteitssysteem. Ook afnemers van melk vragen wat de boer doet aan plaagdierbeheersing. Erfbetreders zoals dierenartsen en afnemers van de landbouwproducten zouden agrariërs kunnen stimuleren om de adviezen van plaagdierbeheersers op te volgen.

Sommige branches pakken de voorlichting actief op. De Nederlandse Brood- en banketbakkers Ondernemingsvereniging (NBOV) geeft adviezen over knaagdierbeheersing aan haar leden.

Woningbouwverenigingen zouden het voorkomen van knaagdieroverlast kunnen opnemen in de huurovereenkomst.

Handhaving door ILT

Volgens de gevoerde gesprekken blijkt dat de inspectie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (ILT) alleen gecertificeerde plaagdierbeheersingsbedrijven controleert. Er is geen controle door ILT op niet-gecertificeerde plaagdierbeheersingsbedrijven.

Binnen de agrarische sector is er nauwelijks controle op plaagdierbeheersing door de NVWA. Het kennisniveau van plaagdierbeheersing bij inspecteurs van de NVWA wordt als wisselend en soms als te laag ervaren. Als de inspecteurs meer over IPM zouden moeten weten, dan moet daar een apart project voor worden opgezet.

Hoe nu verder?

Naar aanleiding van dit rapport heeft IenW samen met drie andere departementen (VWS, BZK en LNV) de **werkgroep IPM Knaagdierbeheersing** ingesteld. Het eerste werkgroepoverleg zal eind mei 2020 online plaatsvinden. Hierbij zijn veel stakeholders die ook betrokken zijn geweest bij dit onderzoek uitgenodigd. Er zal dan besproken worden welke mogelijke maatregelen genoemd in het rapport prioriteit hebben voor de verschillende stakeholders en wat de verschillende organisaties/stakeholders concreet gaan oppakken.

Wanneer alle organisaties/stakeholders (waaronder de verschillende overheden) maatregelen nemen en acties oppakken kan het knaagdierprobleem aanzienlijk worden vermindert.

Dit artikel is een korte samenvatting van het meer dan 100 pagina's tellende rapport. Het is zeker eens de moeite waard om het hele rapport door te nemen. Het rapport is te downloaden van: <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2019-0179.pdf>

Traas werkt samen met het Bevrijdingsmuseum

Eén van de onderdelen van Traas Zuidwest Nederland is Traas Nature Care. Traas Nature Care houdt zich al meerdere jaren bezig met milieuvriendelijke bestrijding.

Traas Nature Care

De filosofie van Traas Zuidwest Nederland is dat de inzet van biociden zo veel mogelijk moet worden beperkt. Waar mogelijk, moet de fauna, met name de beschermde diersoorten, zoveel mogelijk worden ingezet om een actieve rol te kunnen spelen om overlast van ongewenste dieren onder controle te krijgen. Een voorbeeld daarvan is het plaatsen van vleermuiskasten om de vleermuispopulatie te stimuleren. Dit leidt tot vermindering in overlast van insecten. Andere voorbeelden zijn het inzetten van vissen in vijvers en waterpartijen om larven van steekmuggen op te eten. Traas Nature Care bezit ook een grote verscheidenheid aan vogelbroedhokjes, insectenvoorzieningen en insectenblokken. Op vele locaties zijn specifieke producten van Traas Nature Care reeds ingezet om de overlast van plaagdieren tegen te gaan.

Traas Nature Care zocht al geruime tijd een locatie die kon dienen als showtuin voor voorzieningen die een bijdrage leveren aan het in stand houden van de wilde flora. Daarnaast spelen ook educatieve motieven en de mogelijkheden tot het inzetten van natuurlijke bestrijdingsmethoden een grote rol. Bij het Bevrijdingsmuseum Zeeland heeft Traas een mooie plek gevonden om een aantal van de producten te kunnen demonstreren.

Bevrijdingsmuseum Zeeland

Het Bevrijdingsmuseum Zeeland is ontstaan uit de particuliere collectie van Kees Traas (geen directe familie van Peter Traas!). Kees Traas was geïnteresseerd geraakt doordat Nieuwduin op 30 oktober 1944 bevrijd is en doordat zijn vader Lau zich vervolgens aansloot bij het Canadese leger en later uitgezonden werd naar Nederlands-Indië. Kees Traas verzamelde in de loop van jaren niet minder dan 40.000 objecten die direct of indirect te maken hadden met de Tweede Wereldoorlog en met de strijd

in Nederlands-Indië. In 2001 werd de collectie ondergebracht in een stichting en tot 2006 werd de collectie geëxposeerd in een Zeeuwse boerderij in Nieuwduin. Na een verbouwing werd het Bevrijdingsmuseum in 2009 geopend door Prinses Margriet en nogmaals geopend na weer een verbouwing en verwerving van meer dan 3 hectare grond in 2019 in het kader van de Slag om de Schelde. Op het terrein staan naast het hoofdgebouw nog twee paviljoens waarin exposities tentoongesteld kunnen worden. In het hoofdgebouw wordt aandacht besteed aan alle facetten van de strijd in Zeeland en staan vele wapensoorten opgetuigd waaronder een gereviseerde Duitse flak 88mm. Op het buitenterrein zijn bunkers ingegraven en staat een tweetal originele en in Zeeland gevonden Amerikaanse Sherman tanks. Alles stond in de startblokken om dit jaar volop de collectie te tonen aan Nederlandse bezoekers, maar ook vooral aan Duitse toeristen in Zeeland aldus Stef Traas, de huidige eigenaar en zoon van Kees Traas, de enige betaalde kracht van het museum. Het beoogde aantal van 50.000 bezoekers zal in het corona-jaar waarschijnlijk niet gehaald worden.

Nature Care en Bevrijdingsmuseum

Door zijn afwisseling biedt het grote gebied van ruim drie hectare de mogelijkheid aan Traas Nature Care om diverse voorzieningen te plaatsen.

In mei zijn onder de baileybrug bijvoorbeeld 6 gierzwaluwkasten geplaatst. Bij het hoofdgebouw en de paviljoens zijn vleermuiskasten opgehangen, gericht op de eisen van 3 soorten vleermuizen. In het zogenaamde stiltebos zijn mezenkasten, maar ook een torenvalkenkast en bosuilkast opgehangen. Ook is er een mooi insectenhotel neergezet, gemaakt van inheems hout. Informatieborden geven uitleg over de geplaatste kasten. De geplaatste kasten zullen ook een onderdeel worden van educatieve rondleidingen aan schoolkinderen.

Zeeland

Met Traas Nature Care en het Bevrijdingsmuseum Zeeland scheidt de provincie Zeeland de mogelijkheid om naast innoverende plaagdierbeheersing een indrukwekkend museum te laten zien over de bevrijding van Zeeland.

Corona en plaagdierbestrijdingsbedrijven

COVID-19 is de afkorting van ‘Coronavirus disease 2019’. Het is een besmettelijke ziekte die veroorzaakt wordt door het virus SARS-CoV-2 of ook wel 2019-nCoV genoemd. Dit virus behoort tot de familie van de coronavirussen en hoort tot de zogenaamde positief RNA-virussen. Ze worden zo genoemd vanwege de krans rond het losse virusdeeltje die op een kroontje (‘corona’) lijkt.

Er is een zevental coronavirussen die mensen kunnen infecteren. Ziekteverschijnselen kunnen een simpele verkoudheid zijn maar ook veel ernstiger zoals bij MERS (Middle East respiratory syndrome) en SARS (severe acute respiratory syndrome). 80% van het DNA van COVID-19 komt overeen met SARS en er is een overeenkomst met coronavirussen die bij vleermuizen voorkomen van 96%.

Op de vismarkt in Wuhan, waar ook levende en wilde dieren verkocht worden, raakten halverwege december 2019 vermoedelijk gordeldieren besmet met een coronavirussen afkomstig van vleermuizen. Dit virus muteerde in de gordeldieren. Vervolgens raakten ook marktgangers besmet met het gemuteerde coronavirussen en dat resulteerde erin dat ze ziek werden. Het virus verspreidde zich vervolgens via besmette reizigers naar andere provincies van China en naar bijna alle landen in de wereld. De problemen werden zo groot dat de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) op 20 januari 2020 de noodtoestand uitriep. Op 11 maart werd de corona-uitbraak bestempeld tot een pandemie.

Op 27 februari 2020 werd de eerste coronapatiënt in Nederland gemeld, afkomstig uit de regio Tilburg. Al snel breidde het aantal patiënten zich uit en halverwege maart kondigde premier Rutte “een intelligente lockdown” af. De eerste besmetting in België werd vastgesteld op

3 februari bij één van de negen Belgische geëvacueerden die de dag daarvoor met een vliegtuig uit Wuhan waren gekomen. In België vond de lockdown plaats op 13 maart.

Nederland

Het had in Nederland tot gevolg dat alle bijeenkomsten tot 1 juni verboden werden en dat burgers zoveel mogelijk thuis moesten blijven. Horecabedrijven werden gesloten evenals vele andere bedrijven waar men niet met afstand van elkaar kan werken. Het uitoefenen van sporten werd ook verboden. Tevens werd toen duidelijker wat bedoeld werd met de “anderhalvemetermaatschappij”.

Voor de plaagdierbestrijders had het ook consequenties. Horecagelegenheden werden gesloten. Bij vele gelegenheden mocht men niet meer inspecteren vanwege besmettingsgevaar en omdat er geen inkomsten waren om de inspectiebezoeken te bekostigen. Het is een grote vraag wat de aanwezige plaagdieren daar dan gaan doen. Hebben ze daar nog genoeg te eten, sterven ze of gaan ze op zoek naar nieuwe voedselbronnen? Een bijkomend probleem is dat vele plaagdierbestrijders zich bewust werden dat zij ook geïnfecteerd kunnen raken en ziek kunnen worden hetgeen niet alleen consequenties voor henzelf maar ook voor hun gezin kan hebben.

In die gevallen dat plaagdierbestrijdingsbedrijven in financiële problemen zijn gekomen kan een beroep worden gedaan op de overheid. De overheid heeft een pakket van maatregelen afgekondigd waarmee bijvoorbeeld inkomstenondersteuning kan worden verkregen. En per 1 juni is er weer een ondersteunend pakket beschikbaar. Op de site van de Nederlandse brancheorganisaties NVPB en PLA..N worden plaagdierbestrijders daar uitgebreid over geïnformeerd.

Deze sites bevatten ook informatie waaraan Nederlandse plaagdierbestrijders moeten voldoen om bij Belgische klanten plaagdierbestrijdingswerkzaamheden uit te kunnen voeren.

België

Anders dan in Nederland (zie artikel op pagina 19) is in België plaagdierbestrijding wel aangewezen als een cruciale rol hebbende sector in de voedselveiligheid en gezondheid van ieder mens. Het is volgens de Belgische overheid van belang dat deze dienstverlening ter ondersteuning van bedrijven en organisaties met vitale processen en cruciale beroepsgroepen blijft doorgaan. Plaagdierbestrijding vervult een onmisbare functie in o.a. de zorgsector, voedselketen, energievoorziening, datacenters, drinkwatervoorziening, productie en verwerking van chemicaliën en maar ook bij noodzakelijke overheidsprocessen. Bezoeken aan locaties moeten alleen worden gedaan als dat strikt noodzakelijk is. Voorschriften op het hygiënegebied en gezondheidsgebied bij zowel de opdrachtgevers als plaagdierbestrijders moeten nauwgezet worden gevolgd. Aanbevelingen van het FOD Volksgezondheid moeten strikt worden opgevolgd. Meer informatie is te verkrijgen via de Belgische plaagdierbestrijdingsorganisatie BePMA.

Begin juni lijkt de besmetting met Covid-19 verminderd te zijn in zowel België als in Nederland, waardoor een aantal bedrijven weer opengesteld is en er meer bewegingsvrijheid is. Het is de grote vraag of de aangerichte schade bij de bedrijven dusdanig laag is dat dezelfde werkzaamheden als van voor de COVID-19-crisis kunnen worden voortgezet. Het antwoord zal waarschijnlijk “nee” zijn. Het zal betekenen dat verschillende plaagdierbestrijdingsbedrijven het financieel moeilijker zullen krijgen.

Plaagdieren hebben geen last van COVID-19 en zullen nog volop aanwezig zijn. Er zullen innovatieve wegen moeten worden bewandeld om ze op een vakkundige manier te bestrijden. IPM, camera's, intelligente vallen, IT, automatisering en desinfectie vernieuwingen zullen daar zeker een belangrijke rol bij gaan spelen.

Impact van COVID-19 op Plaagdierbeheersing

Op 3 april heeft de NVPB, ondersteund door PLA..N, KAD en de KPMB, een brief gestuurd naar de Minister voor Milieu en Wonen. Met deze brief wilden deze organisaties er de aandacht op vestigen dat plaagdierbeheersing essentieel is om de volks- en diergezondheid te beschermen, de voedselveiligheid te waarborgen en dat zij van belang is voor de algemene hygiëne in de publieke en private ruimte.

Samenvatting van de brief van 3 april

Plaagdierbestrijders zijn professioneel opgeleid en ten tijde van een gezondheids crisis is het van belang dat plaagdierbeheersing zo veel mogelijk wordt voortgezet. De ervaring is momenteel dat bedrijven en overheidsinstanties besluiten plaagdierbeheersing stil te leggen vanwege verplichte of vrijwillige sluiting of om bedrijfseconomische redenen. Veel bedrijven en organisaties, waaronder cruciale beroepsgroepen en bedrijven met vitale processen, moeten aan strikte hygiëne- en veiligheidseisen voldoen. Hierbij kan worden gedacht aan zorginstellingen en voedselverwerkende bedrijven. Wanneer plaagdierbeheersing in de directe omgeving van deze locaties (langdurig) stil komt te liggen, kan niet meer aan deze eisen worden voldaan en dreigt escalatie van de overlast. Dit gaat gepaard met aanvullende gezondheidsrisico's, zoals zoönosen, en leidt mogelijk tot aanvullende economische schade.

Een belangrijke factor bij het stilleggen van plaagdierbeheersing is dat plaagdierbeheersing niet is opgenomen in de huidige lijst met cruciale beroepsgroepen en vitale processen.

Vooralsnog is de formele betekenis van de lijst beperkt tot de aanspraak op noodopvang voor kinderen en de mogelijkheid aan het werk te gaan bij (koorts)klachten van gezinsleden. In de praktijk kennen bedrijven en organisaties echter een bredere betekenis toe aan de lijst, waardoor de uitvoering van plaagdierbeheersing wordt beperkt. Dat in de toelichting op de lijst is opgenomen dat deze niet alomvattend is en dat onmisbare ondersteunende functies ook onder cruciale beroepsgroepen en vitale processen worden geschaard, doet daar helaas niets aan af. In diverse Europese landen en in de Verenigde Staten is plaagdierbeheersing reeds aangemerkt als essentiële sector. In navolging van deze landen zou de Nederlandse overheid een sterk signaal kunnen afgeven door plaagdierbeheersing te kwalificeren als cruciale beroepsgroep of, tenminste, in de toelichting op te nemen als voorbeeld van noodzakelijke ondersteuning van cruciale beroepsgroepen of vitale processen. Dit moet dan ook gelden voor de toeleverende bedrijven, zoals leveranciers van biociden of andere middelen die worden ingezet voor plaagdierbeheersing. Wij doen een dringend beroep op u, om zich hiervoor in te zetten en het treffen van (eventuele) aanvullende overheidsmaatregelen niet af te wachten.

Samenvatting van het antwoord op 17 april van de Directeur Omgevingsbeleid & Milieurisico's

U geeft in uw brief aan dat juist ten tijde van een gezondheids crisis het van belang is dat plaagdierbeheersing zo veel mogelijk wordt voortgezet. Ik onderschrijf dit. Daarbij geeft u aan dat het coronavirus de uitvoering van plaagdierbeheersing in Nederland en de sectoren die hiervan afhankelijk zijn, raakt. U geeft aan dat de overheid een sterk signaal zou kunnen afgeven door plaagdierbeheersing te kwalificeren als cruciale beroepsgroep of in de toelichting op te nemen als

voorbeeld van noodzakelijke ondersteuning van cruciale beroepsgroepen of vitale processen.

Vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is deze mogelijkheid voorgelegd bij de interdepartementale crisisorganisatie die de lijst heeft bepaald. Er is uiteindelijk voor gekozen dat de lijst zoals gepubliceerd hierop niet wordt gewijzigd, net zomin als dat gedaan is voor andere beroepsgroepen die hiervoor pleitten. Vanuit de crisisorganisatie wordt aangegeven dat de lijst met cruciale beroepen niet alomvattend is en ruim moet worden geïnterpreteerd. Er zijn heel veel maatschappelijk relevante werkzaamheden die zoveel mogelijk doorgang moeten en kunnen vinden, ook al staan die beroepen niet op de lijst.

Mijn advies is om in lijn met deze ruime interpretatie te handelen zodat de plaagdierbeheersing zoals u in uw brief beschrijft doorgang kan vinden. Waarbij vanzelfsprekend de landelijke maatregelen en de voorzorgsmaatregelen, voorgeschreven op grond van adviezen van het RIVM, gelden. Met betrekking tot het door u genoemde punt ten aanzien van uitgestelde opleidingen en exams en audits door het coronavirus kan ik bevestigen dat door de Inspectie Leefomgeving en Transport tijdelijk coullance wordt betracht wanneer sprake is van vertragingen van vakbekwaamheidsbewijzen en certificeringen in relatie tot plaagdierbeheersing als gevolg van het coronavirus.

Afname bezoeken door COVID-19

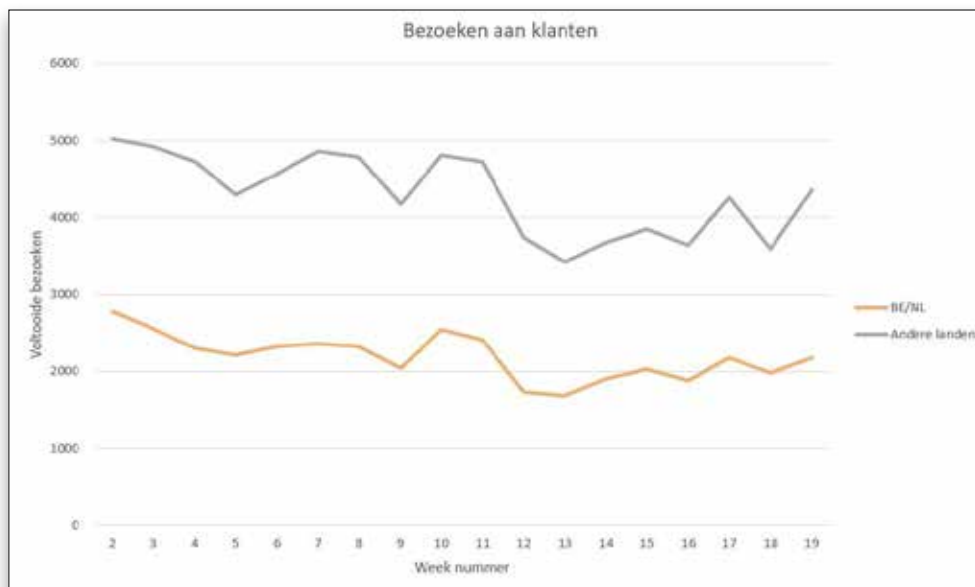

De plaagdierbestrijdingsbranche vraagt zich af of COVID-19 invloed heeft op de uitgevoerde werkzaamheden van de plaagdierbestrijders. De meesten hebben er een mening over, maar er zijn weinig harde feiten.

PestScan

Vele plaagdierbestrijdingsbedrijven maken gebruik van de software van het bedrijf PestScan om de informatie over plaagdieren daarin op te slaan. Met behulp van deze software kan een goed inzicht worden verkregen in de status van de plaagdieren op een locatie. Aan het programma zijn ook diverse applicaties toegevoegd zodat plaagdierbestrijders de software kunnen gebruiken voor administratieve doeleinden ten behoeve van hun klanten. Ook is het mogelijk diverse analyses uit te voeren met het programma. Software zoals van PestScan heeft een duidelijk aanvullende functie voor plaagdierbestrijders om hun werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren.

Jan Smits, directeur van PestScan, onderhoudt de geleverde software van zijn klanten maar kan er ook analyses in uitvoeren. In onderstaande grafiek staat het aantal bezoeken van plaagdierbestrijders aan klanten waarbij gebruik wordt gemaakt van de software van PestScan.

Op de verticale as staat het aantal bezoeken van plaagdierbestrijders aan hun klanten en op de horizontale as staat het aantal weken waarin de bezoeken hebben plaatsgevonden. In week 12 vond de “intelligente lockdown” plaats in Nederland en dat gebeurde in dezelfde periode ook in de omliggende landen, België en Duitsland. Duidelijk is in de tabel de afname van het aantal bezoeken af te lezen. In percentages was de afname in week 12 28% en in week 13 4%. Het aantal bezoeken nam af in week 12 en 13 tot respectievelijk 1739 en 1678 bezoeken aan klanten. Pas in week 17 en 19 nam het aantal bezoeken weer toe maar het is nog steeds niet op het oude niveau.

Uit gesprekken met zijn klanten hoorde Smits dat vooral het aantal bezoeken aan de horeca-gelegenheden sterk was afgenomen met wel een 60%. Dat komt doordat alle horeca-gelegenheden gesloten zijn en doordat vele opdrachtgevers

plaagdierbestrijders gevraagd hebben om hun contracten en controlebezoeken op te schorten. Er zijn ook bedrijven die bang zijn dat plaagdierbestrijders tijdens hun controlewerkzaamheden de aanwezige medewerkers binnen hun bedrijf besmetten. Het gevolg was dat menig plaagdierbestrijdingsbedrijf zijn klanten belt met de mededeling dat alle mogelijke hygiënische maatregelen genomen zijn waardoor bezoeken van hun plaagdierbestrijders volledig veilig zijn. Ook worden regelmatig nieuwe financiële afspraken gemaakt waarbij de economische schade beperkt wordt.

Waarschijnlijk moeten we toch nog een behoorlijke tijd rekening houden met mogelijke infecties door COVID-19. Er zijn volgens Smits dan ook verschillende bedrijven die overgaan naar elektronische plaagdierbestrijding met intelligente vallen, aangevuld met een goed functionerend

digitaal systeem in plaats van een papieren logboek. Door over te gaan naar een digitaal systeem is er minder fysiek contact tussen de klant en de plaagdierbestrijder waardoor de kans op infectie geringer wordt. Wederzijdse informatievoorziening gaat dan digitaal en verdere bespreking kan gebeuren via telefoon maar ook via skype, zoom, teams of via een ander online medium.

Ook al omdat velen bezig zijn met zich instellen op een wereld waarin COVID-19 en andere toekomstige ziekteverwekkers een onderdeel van zullen zijn, ziet Smits ook een grotere toekomst voor elektronische vallen met een goed begeleidend digitaal administratief systeem, waardoor de contactmomenten met een bedrijf en hun medewerkers minder zullen zijn. Om daar nu al op in te spelen organiseert PestScan Zoommeetings om toekomstige klanten uit te leggen wat zijn digitaal systeem inhoudt.

De Eco Worldwide Side Solution Group bestaat uit zes divisies en is werkzaam in vele landen. Naast Nederland en België ook in bijvoorbeeld Frankrijk, Duitsland, Engeland en Italië. De divisies zijn elk actief op een ander terrein en kunnen verdeeld worden in EWS Gas measurement, EWS Fumigation, EWS Bio treatment, EWS Pest Control, EWS Maritiem & Logistics, Desinfectie en EWS Fauna Management. Een van de werkzaamheden die de divisie Desinfectie is desinfecteren.

“We desinfecteren in verschillende landen” zegt Martijn Boei, Sales Manager. “Sinds de problemen met COVID-19 desinfecteren we steeds meer”. In Nederland wordt er in verhouding weinig gedesinfecteerd tegen COVID-19 maar in landen zoals in België en vooral Italië is het een gebruikelijke manier om het virus te doden. Desinfecteren kan op verschillende manieren gebeuren. Zo kan er een oppervlaktebehandeling plaatsvinden door het oppervlak te besproeien of door een desinfectiemiddel te vernevelen in een ruimte, waarbij gebruik gemaakt kan worden van geavanceerde apparatuur. De geavanceerde apparatuur bestaat uit een vernevelapparaat dat er voor zorgt dat een nevel een uur aanwezig blijft in een ruimte. Met behulp van sensoren wordt dan tegelijk gemeten of de concentratie op die plekken het gewenste niveau heeft bereikt om optimaal te desinfecteren.

Als desinfectiemiddel bij het vernevelen worden gecertificeerde producten op basis van waterstofperoxide 12% gebruikt. Waterstofperoxide is erg reactief, maar ook instabiel. Na verloop van tijd ontleedt het

in water en zuurstof. Hogere concentraties kunnen erg agressief reageren op oppervlaktes en kunnen zelf explosies veroorzaken.

Na het desinfecteren wordt de ruimte ontlucht en kan na een gasmetingscontrole de ruimte weer worden betreden. Door desinfecteren met waterstofperoxide worden 99,9% van de aanwezige bacteriën, schimmels en virussen in een ruimte gedood en dus ook COVID-19.

“We desinfecteren momenteel vooral woonzorgcentra en logistieke bedrijven waarin personen aanwezig zijn geweest die besmet waren met COVID-19. De effectiviteit van de behandeling is hoog en we creëren door de desinfectie een soort nulpunt bij de klanten. Men weet dan dat die gedesinfecteerde plek in elk geval geen COVID-19 meer heeft. Het betekent zeker niet dat die plek daarna niet meer geïnfecteerd kan worden!” aldus Boei. “In Italië is desinfectie van bepaalde ruimtes zelfs verplicht. In Frankrijk worden veel auto’s gedesinfecteerd die gebruikt worden in de logistiek, zodat die vrij van COVID-19 zijn als er een andere chauffeur mee gaat rijden. Desinfecteren draagt bij tot het verminderen van besmetting met COVID-19 maar is zeker niet dé oplossing tegen de ziekte” vervolgt Boei. In Nederland, België en Italië houden een 25 medewerkers zich regelmatig bezig met het desinfecteren.

Boei krijgt de indruk dat desinfecteren wel een steeds grotere rol gaat spelen in Nederland. Boei krijgt dan ook steeds meer verzoeken van hotels, kantoren en winkelbedrijven waarbij men wil garanderen dat de infectiekans afwezig is. “Desinfecteren is zeker niet dé manier om COVID-19 tegen te gaan, maar het draagt wel bij tot vermindering van het virus en het geeft de mensen een veilig gevoel.” zegt Boei nogmaals.

Oppervlaktebehandelingen kunnen

plagdierbestrijders ook uitvoeren omdat zij opgeleid zijn en weten hoe er gebruik moet worden gemaakt van handspuitapparatuur. Wanneer er grotere ruimtes gedesinfecteerd moeten worden kan het beste gebruikt gemaakt worden van speciale vernevelapparatuur. Niet alleen de bediening van zulke vernevelapparaten vereist deskundigheid maar men moet dan ook kennis hebben hoe desinfectie en gassing in het algemeen verlopen.

Alle medewerkers van de EWS-Group moeten zich bewust zijn van hun beschermingsmaatregelen tegen COVID-19. EWS heeft protocollen opgesteld. Enkele punten daarbij zijn het verplicht dragen van hesjes waarop staat dat men 1 ½ meter afstand moet houden. Er moeten verplicht mondkapjes worden gedragen als klanten worden bezocht en er moet zoveel mogelijk thuis worden gewerkt.

Zwervende ratten

In een artikel in de New York Times in mei werd aandacht besteed aan gedragsverandering bij ratten, veroorzaakt door de gevolgen van COVID-19. Ratten komen onder “normale” omstandigheden in en rondom restaurants in grote steden voor. Ze voeden zich daar aan de voedselvoorraden uit de keukens en aan het voedselafval in niet goed afgesloten afvalcontainers.

Bobby Corrigan, de ratten-stads-ecoloog van New York, nam een verandering bij ratten waar nadat door de gevolgen van COVID-19 horecagelegenheden werden gesloten. Het gevolg van de sluiting was dat er voor ratten geen voedsel meer te

vinden was. Als reactie daarop veranderde het gedrag van de ratten en gingen ze vooral overdag opzoek naar voedsel in de omliggende woningen. Ze sliepen in stilstaande auto's en kauwden op de banden die ze voor eetbaar voedsel aanzagen. Tevens werden ze agressiever en vielen elkaar aan. Veelvuldig werd kannibalisme waargenomen. Normaal blijven ze binnen een afstand van 50 tot 75 meter van hun voedselbron maar nu was duidelijk te zien dat ze grote afstanden aflegden. Soortgelijke waarnemingen werden ook waargenomen in New Orleans, Chicago en Philadelphia.

“We hebben geen informatie dat de rattenpopulatie toeneemt” zegt Jim Fredericks, chief entomologist van de NPMA. “We zien nu wel gedragingen die ze anders niet vertonen. We zien de ratten nu gedurende de dag op plekken waar

ze anders niet voorkomen. Waarschijnlijk wordt dat mede veroorzaakt doordat op de normaal drukke plekken overdag momenteel geen mensen meer zijn”. “Juist in deze tijd is het belangrijk dat ook het publiek aandacht geeft aan de wering van hun huis om rattenoverlast te voorkomen als die op zoek zijn naar voedsel” aldus Fredericks.

Michael Parsons, rattenonderzoeker aan de Fordham University in New York, betwijfelt of er meer ratten zijn. Wellicht let het publiek meer op het voorkomen van ratten en lijkt het daardoor dat er meer zijn. Hij merkt ook op dat het best kan gebeuren dat na de heropening van de horecagelegenheden de ratten daar weer naartoe gaan en dan kan men wellicht ratten op zowel de nieuwe locaties in huizen als in de restaurants aantreffen!

COLLUM: Spitsmuis

Op social media zag ik onlangs een aantal filmpjes voorbij komen van dieren die tijdens de Covid lockdown de steden rustig genoeg vonden om te gaan verkennen. Ik zag een Nederlands filmpje van een koppeltje everzwijnen die de middenberm van een weg afsnuffelden naar iets eetbaars. Ook uit Nederland afkomstig was een filmpje van een vos die vuilnisbakken in een woonwijk afstruinde naar iets eetbaars.

Het meest verbazingwekkende filmpje dat ik zag, kwam –als ik me het goed herinner– uit Zuid Amerika. Een Jaguar nam moeiteloos, in één sprong, een twee meter hoge schutting. Prachtig om te zien. Het kostte het mooie dier geen enkele moeite om deze stadse hindernis te nemen.

Ook las ik dat ratten veranderend gedrag vertonen tijdens de lock down. Niet dat zij de stad in trekken omdat het er rustiger

is geworden, ratten zijn immers al vaak stadsbewoners, maar zij trekken verder de steden in omdat hun luilekkerland gesloten is. Veel restaurants zijn dicht. De vuilniscontainers blijven leeg. De stapels kratten, dozen, rommel en afval zijn er niet. Er valt niets meer te struinen voor deze opportunistische dieren. Honger drijft ze weg van de restaurants op zoek naar een andere bron van voedsel.

Zouden de plaagdierbeheersers hier goed gebruik van kunnen maken? De dieren wijken af van hun gewoontes; geeft dat nu meer of juist minder kans ze te bestrijden? In ieder geval hebben restaurant eigenaren de tijd om hun wering en afval/vuilnis routine eens goed onder de loep te nemen. Zou het kunnen, een (bijna) rat-loze stad?

Toen ik dit zat te overdenken liep onze hond zoals vaak in de tuin. Al spelend en rennend over het gras trok zij mijn

aandacht. Ze rende druk om iets heen, deed schijn aanvallen en blafte eens flink. In eerste instantie dacht ik dat het kleine bruine dingetje een boomblad was. Totdat ik dichterbij kwam. In het gras lag een dode, kleine spitsmuis. Het mooie diertje was nog helemaal heel, niet aangevreten door een hond of kat. Op mijn gemak bekeek ik het mooie diertje en vroeg me af hoe hij midden op een grasveld terecht was gekomen. Veranderend gedrag naar aanleiding van de Covid Lockdown? Wie zal het zeggen. In ieder geval had het mooie diertje dit aardse leven verruild voor de muizen-hemel met veel wormen en torretjes.

Anneke Nieuwland

Hygiëne en COVID-19

RIVM

Volgens de site <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/hygiene> is hygiëne een verzamelnaam voor alle handelingen die ervoor zorgen dat men zo min mogelijk in aanraking komt met ziekteverwekkers, zoals bacteriën en virussen (dus ook het nieuwe coronavirus). Dit kan door de handen te wassen, te douchen en door het schoonhouden van de keuken. Soms is het ook nodig om ná het schoonmaken te desinfecteren.

Maar wat houdt dat in de praktijk in?

Alvin Bartels, Beleidsadviseur infectiepreventie van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (LCHV) van het RIVM licht een aantal zaken toe waar de plaagdierbestrijder mee te maken heeft in de dagelijkse praktijk.

ARBO

In de ARBO-wetgeving staan algemene regels met betrekking tot persoonlijke beschermingsmiddelen om te voorkomen dat men besmet wordt door de gebruikte middelen of door een besmette omgeving die men betreedt. Deze beschermingsmiddelen horen omschreven te worden in de Risico Inventarisatie (RI&E), die elk bedrijf hoort te hebben.

Voorkom besmetting met COVID-19

Sinds 27 februari 2020 is COVID-19 aanwezig in Nederland. Dit virus is erg besmettelijk en kan, wanneer men er ziek van wordt, grote gezondheidsklachten veroorzaken. Om verdere verspreiding tegen te gaan moeten de volgende algemene regels in acht worden genomen:

- Was vaak uw handen en was ze met zeep gedurende minimaal 20 seconden.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog.
- Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
- Schud geen handen.
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
- Werk zoveel mogelijk thuis.

Bent u ziek?

- Blijf thuis bij verkoudheidsklachten, zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest of verhoging tot 38 graden Celsius.
- Heeft u ook koorts en/of benauwdheid? Dan blijven ook huisgenoten thuis. Als u 24 uur lang geen klachten heeft, mag u

weer naar buiten.

- Vermijd drukte en geef elkaar de ruimte.
- Zorg dat u altijd op 1,5 meter afstand van anderen kunt blijven.
- Is dat niet mogelijk, ga dan ergens anders heen.

Aanvullende zaken welke van toepassing zijn voor plaagdierbestrijders:

- Hoewel de kans klein is onder “normale” omstandigheden om via een oppervlakte besmet te worden is die kans groter als in de ruimte een persoon die geïnfecteerd is met COVID-19 verblijft of tot ongeveer 3 dagen geleden verbleef. Probeer het aanraken van oppervlaktes waar een persoon met COVID-19 verblijft zo veel mogelijk te voorkomen. Was direct de handen na het verlaten van de ruimte.
- Gebruik water en zeep om handen te wassen. Hierdoor worden de virussen verwijderd. Wanneer dat niet mogelijk is, gebruik een handgel met minimaal 70% alcohol en wrijf uw handen daar minimaal 30 seconden mee in. Alle op uw hand aanwezige virussen en bacteriën worden gedood. Ook andere toegelaten gels met andere actieve stoffen kunnen gebruikt worden om uw handen te desinfecteren. Desinfecterende handgels maken echter de handen niet schoon en werken daardoor niet optimaal bij vieze handen. Was in dat geval de handen met water en zeep.
- Maak zo weinig mogelijk gebruik van toiletten op locatie.
- Vermijd zo veel mogelijk contact van uw handen met uw gezicht.
- Was of desinfecteer uw handen wanneer uw bezoek aan een locatie beëindigd is.
- Draag een mondkapje (chirurgisch masker IIR).
- Draag beschermende handschoenen.

Desinfecteren tegen COVID-19

Er zijn verschillende plaagdierbestrijdingsbedrijven die regelmatig ruimtes, al of niet besmet met COVID-19,

desinfecteren. Volgens het RIVM is er geen meerwaarde voor het desinfecteren. De kans dat oppervlaktes besmet zijn met COVID-19 is klein en besmetting naar mensen is dan ook klein onder normale omstandigheden. In ruimtes waarin met COVID-19 besmette personen aanwezig zijn geweest is de kans op besmetting ietsje groter. De meeste besmetting vindt plaats via druppels door hoesten en niezen. Ook door het schudden van handen of door het aanraken of vastpakken van voorwerpen op oppervlakten kan besmetting optreden.

Sommige bedrijven besluiten desondanks toch om een desinfectie uit te voeren, wanneer bijvoorbeeld een besmette werknemer of bewoner aanwezig is geweest of om een ruimte preventief te desinfecteren. Dat mag alleen wanneer er gebruik wordt gemaakt van door het Ctgv toegelaten desinfectiemiddelen en deze toegepast worden volgens het wettelijk gebruiksvoorschrift.

Voor de desinfectie moeten de benodigde preventieve voorzorgsmaatregelen worden uitgevoerd. Afgewogen dient te worden of de voordelen van het desinfecteren opwegen tegen de nadelen van het desinfecteren zoals het vergroten van de kans op resistentievorming van bacteriën, schadelijke effecten op de behandelde oppervlaktes, schadelijke dampen en ongewenste milieueffecten van het middel. Geadviseerd wordt om alle facetten rondom het toepassen van het desinfectiemiddel te overleggen met de opdrachtgever.

Bij het desinfecteren moet gebruik worden gemaakt van de persoonlijke beschermingsmiddelen zoals ze op het wettelijk gebruiksvoorschrift staat. Dat kunnen bijvoorbeeld een wegwerppoveral, handschoenen en gelaatsbescherming zijn.

Meer informatie over hygiëne en COVID-19 is te vinden op <https://www.rivm.nl/hygienerichtlijnen> en op <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19>

Pest Development Index

De lock-down heeft zowel op mensen als op dieren invloed. Omdat van half maart tot begin juni horecagelegenheden gesloten zijn geweest en daar dus minder te eten was, moesten knaagdieren op zoek naar plekken waar wel voedsel is te vinden. In diverse nieuwsartikelen is deze ongediertebeweging beschreven.

Op zowel de Belgische als de Nederlandse site van Anticimex is een video te vinden van Ulf Eripe, Chief Technology Officer van Anticimex Group waarin hij uitlegt wat de Pest Development Index (PDI) inhoudt.

Met het Anticimex Smart, Digitale gifvrije ongediertepreventie & -bestrijdingssysteem, kan de gehele dag digitaal gemonitord worden of er sprake

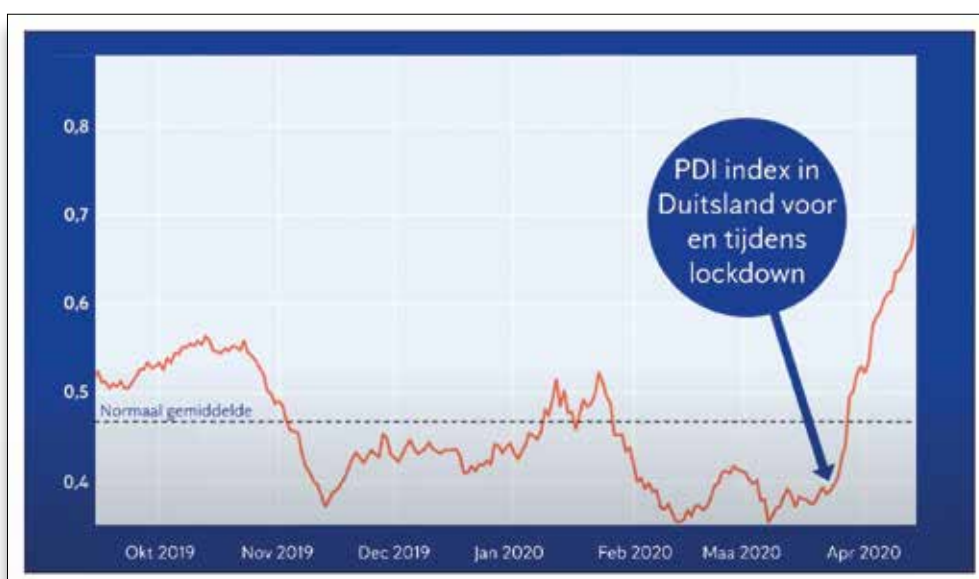
is van ongediertebewegingen. Wereldwijd heeft Anticimex meer dan 150.000 van deze vallen geïnstalleerd zodat gemakkelijk nagegaan kan worden wat er veranderd is sinds de tijd van voor de lock-down. Met behulp van een algoritme gebaseerd op verschillende parameters en gegevens die vastgelegd worden door de SMART vallen en sensoren kan een zogenaamde Pest Development Index (PDI) worden berekend. Dat is gedaan voor rioleringen in enkele Duitse steden. Een hoge PDI-Index geeft een hoge rattenactiviteit weer binnen een gedefinieerd gebied; een lage index geeft een lage activiteit weer (zie grafiek). In de grafiek is duidelijk de stijging van de PDI-index te zien nadat in Duitsland de lock-down is afgekondigd. Het gedrag en de activiteiten van mensen hebben zeker invloed op de knaagdierenactiviteit. Deze feiten zijn waargenomen voor een aantal Duitse steden maar een soortgelijke trend zal zeker ook gelden voor Belgische en Nederlandse steden na afkondiging van de lock-down.

De grote vraag is: wat gaat er gebeuren met de PDI-index als de steden weer open zijn? Anticimex gaat dat zeker volgen.

Ook op kleinere schaal kunnen waarnemingen vastgelegd worden volgens de PDI-Index. Om zo de plaagdierbestrijders te helpen om het gedrag van de knaagdieren op een bepaalde locatie beter te begrijpen.

De genoemde video is te vinden op:

<https://www.anticimex.com/nl-nl/over-anticimex/nieuws-en-persberichten/2020/toename-plaagdieren-tijdens-lockdown/>

Desinfectie door plaagdierbeheersers

ctgb

College voor de toelating van
gewasbeschermingsmiddelen
en biociden

Sinds de uitbraak van de coronapandemie voorzien ook meer plaagdierbeheersers in desinfectie in ziekenhuizen, verzorgingshuizen, openbare ruimten en distributiecentra. Ook in hun gewone werk moeten ze nu meer desinfecteren. Wat komt daarbij kijken en welke middelen kun je daarvoor gebruiken?

Een infectie met het coronavirus verspreidt zich via de lucht en via contact met besmette oppervlakken. Mensen lopen het virus op door het in te ademen of via hun handen, waarmee ze vervolgens bijvoorbeeld in hun ogen wrijven. Zo verspreidt het virus zich van de een naar de ander via een keten van contactmomenten. Daarom moet je regelmatig goed met zeep je handen wassen en ook desinfectiemiddelen zijn bedoeld om deze 'infectieketen' te doorbreken. Dat kun je het beste doen op die punten waar het virus wordt overgedragen via druppeltjes door de lucht, of naar de huid door contact met een oppervlak dat door veel mensen wordt aangeraakt, zoals een deurklink, lichtschaakelaar, aanrecht of gereedschap. Zie ook de vragen en antwoorden bij het RIVM.

Hand- en oppervlaktedesinfectie

De basis voor het doorbreken van de 'infectieketen' is daarom desinfectie van de handen en oppervlakken. Hiervoor zijn allerlei middelen toegelaten door het Ctgb (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) en dit voorjaar zijn door de overheid ook een aantal middelen vrijgesteld, op basis van onder meer een WHO-formulering. (Zie de berichten over vrijstellingen van desinfectiemiddelen op de Ctgb-website: onderwerpen/coronavirus-desinfectie en de lijst met desinfectiemiddelen). Minder gangbaar is desinfectie van een complete ruimte. Daarbij plak je de hele ruimte luchtdicht af en vernevel je vervolgens waterstofperoxide of een gas met een machine. Dit is een goede methode om een ruimte waarvan je weet dat die besmet is, helemaal te desinfecteren. Het is heel gespecialiseerd werk en gebeurt alleen in ziekenhuizen. Voor grote openbare ruimten zijn dit soort toepassingen niet toegelaten, en ook niet nodig en zinvol.

Veiligheid en werkzaamheid

Het Ctgb beoordeelt alle soorten desinfectiemiddelen op veiligheid en werkzaamheid. Het maakt een risicobeoordeling of een middel veilig te gebruiken is en of het inderdaad werkt tegen bacteriën en gisten, en optioneel tegen virussen, als de aanvrager – degene die het product op de markt wil brengen – op het etiket ook een werking tegen virussen

wil claimen. Om te zien of het veilig is voor de gebruiker, kijkt het Ctgb naar dermale blootstelling (via de huid) en inhalatoire blootstelling (via de lucht). Dit laatste is vooral belangrijk bij middelen die verdampen, zoals ethanol. Bij de blootstelling via de huid gaat het er niet alleen om of een middel schadelijk is voor de huid zelf, maar ook wat er van het middel via de huid het lichaam binnenkomt.

Milieurisico's

Ook de risico's voor het milieu worden in die risicobeoordeling meegenomen. Wat gebeurt er bijvoorbeeld met het middel na het gebruik? Hoe snel wordt het afgebroken? Wat je in het buitenland wel ziet, dat mannen in een soort ruimtepak hele straten bespuiten met een desinfectiemiddel, is in Nederland niet gebruikelijk. Het geeft grote milieurisico's en helpt niet om de infectieketen te doorbreken. Hiervoor zijn door het Ctgb ook geen middelen toegelaten.

Gebruik volgens voorschrift

Voor het werkterrein van Nederlandse plaagdierbeheersers is vooral hand- en oppervlaktedesinfectie relevant. Waarbij het voor een goede werking belangrijk is om een middel volgens voorschrift te gebruiken. In de beoordeling bepaalt het Ctgb ook welke inwerkingstijd een middel nodig heeft om werkzaam te zijn. Als een middel volgens het voorschrift bijvoorbeeld een uur moet inwerken, is de werking pas na een uur gegarandeerd. En dan nog, zodra er één patiënt binnenkomt, is dat genoeg om een volledig gedesinfecteerde ruimte opnieuw te infecteren. Na een contactmoment moet je opnieuw desinfecteren.

Ctgb, Joost van der Gevel

<https://www.ctgb.nl/onderwerpen/coronavirus---desinfectie>

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.com

DANK AAN ALLE PLAAGDIERBEHEERSERS!

VOLKSGEZONDHEID STAAT VOOROP

EEN VEILIGE LEEF- EN WERKOMGEVING EN VEILIG VOEDSEL ZIJN TE ALLEN TIJDE VAN CRUCIAAL BELANG VOOR IEDEREEN IN ONZE SAMENLEVING.

Het Killgerm Team wil graag alle professionele plaagdierbeheersers extra in de kijker zetten en bedanken omdat zij er dag na dag alles aan blijven doen om onze leef- en werkomgeving veilig te houden!

Killgerm Benelux nv
Koeybleuken 12, 2300 Turnhout (B)
t +32 (0)14 44 22 70
e verkoop@killgerm.com

Killgerm Nederland bv
Bisschop de Vetplein 9A, 5126 CA Gilze (NL)
t +31 (0)161 219 520
e verkoop-nl@killgerm.com

Killgerm®

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.com

AF® WESPEN- EN VliegENVAl

AF® FRUITVliegJESVAl

Neem een kijkje in onze Online Catalogus via
www.catalogus.killgerm.nl om de laatste nieuwe
producten te ontdekken

Wij ondersteunen u met
NIEUWE tools voor een
succesvolle plaagdierbeheersing!

Soms zijn het de kleine extra's die het verschil
kunnen maken bij tijdrovende klussen...

Wij bij Killgerm begrijpen hoe waardevol
uw tijd is en zijn voortdurend op zoek naar
kwaliteitsvolle producten die voor u een verschil
kunnen maken.

SAMEN komen we tot de
beste oplossing!

Killgerm Benelux nv
t +32 (0)14 44 22 70
e verkoop@killgerm.com

Killgerm Nederland bv
t +31 (0)161 219 520
e verkoop-nl@killgerm.com

Alphatac doeltreffend in ongediertebestrijding

Vlak bij de Franse grens maar nog steeds in België ligt het plaatsje Wervik waar het ongediertebestrijdingsbedrijf Alphatac is gevestigd.

Alphatac

Alphatac bv is gevestigd in West-Vlaanderen en maakt deel uit van de groep Aveve. Alphatac-Agro2000 bestaat uit 2 delen, aldus Jonas Couvent, Business Unit Developer en verantwoordelijk voor Alphatac, dat zich focust op ongediertebestrijding. Het andere deel is Agro2000 en richt zich op het verkopen van materialen en producten die gebruikt worden in de agrarische sector. In het gehele bedrijf zijn een 20-tal personen werkzaam.

De afdeling ongediertebestrijding bestaat uit 6 personen. Het werkgebied beslaat vooral Vlaanderen. Alle voorkomende werkzaamheden op het ongediertebestrijdingsgebied kunnen worden uitgevoerd.

De werkzaamheden kunnen verdeeld worden in 4 gebieden: de agrarische sector, industrie en overheid, particulieren en de horeca. Elke sector vereist een eigen unieke aanpak.

Agrarische bedrijven

Bij de agrarische bedrijven staat vooral de bestrijding van knaagdieren centraal.

Zwarte ratten komen veelvuldig voor, veroorzaken grote problemen die alleen met deskundige inzet zijn op te lossen. Naast zwarte ratten komen ook veelvuldig vliegen voor. De eitjes en larven ontwikkelen zich grotendeels op plekken waar veel mest wordt verzameld. Om ze te bestrijden wordt meestal gebruik gemaakt van methodes waardoor de larves niet tot volledig ontwikkeling meer kunnen komen. Wanneer er veel vliegen zijn wordt gebruik gemaakt van een spuitmiddel en in sommige gevallen worden de vliegen in stallen bestreden door een insecticide in de gehele ruimte te blazen. Couvent heeft de indruk dat het vliegenprobleem steeds groter wordt. Dat komt mede doordat een aantal middelen niet meer toegestaan is.

Overheid en industrie

De sector overheid en industrie heeft te maken met hoge hygiënestandaarden waarbij overlast van plaagdieren niet geoorloofd is. Alphatac werkt al jaren voor lokale overheden en bedrijven waaronder verschillende bedrijven in de voedingsmiddelensector. De medewerkers van Alphatac werken in heel Vlaanderen om de overlast te beperken. Ze maken daarbij niet alleen gebruik van oudere technieken maar ook van de meest moderne technieken. Met behulp van het Pest Management Systeem (PMS) van PestScan wordt alle nodige informatie bijgehouden die noodzakelijk is om audits op de juiste manier uit te kunnen voeren. Ook worden alle weringen en bestrijdingen weergegeven in deze tool. Zo bevat het bezoekersrapporten en plattegronden. Met behulp van analyses kunnen trends worden

waargenomen in het PMS-systeem waardoor het beheerprogramma op een locatie constant aangepast kan worden aan de veranderende situatie.

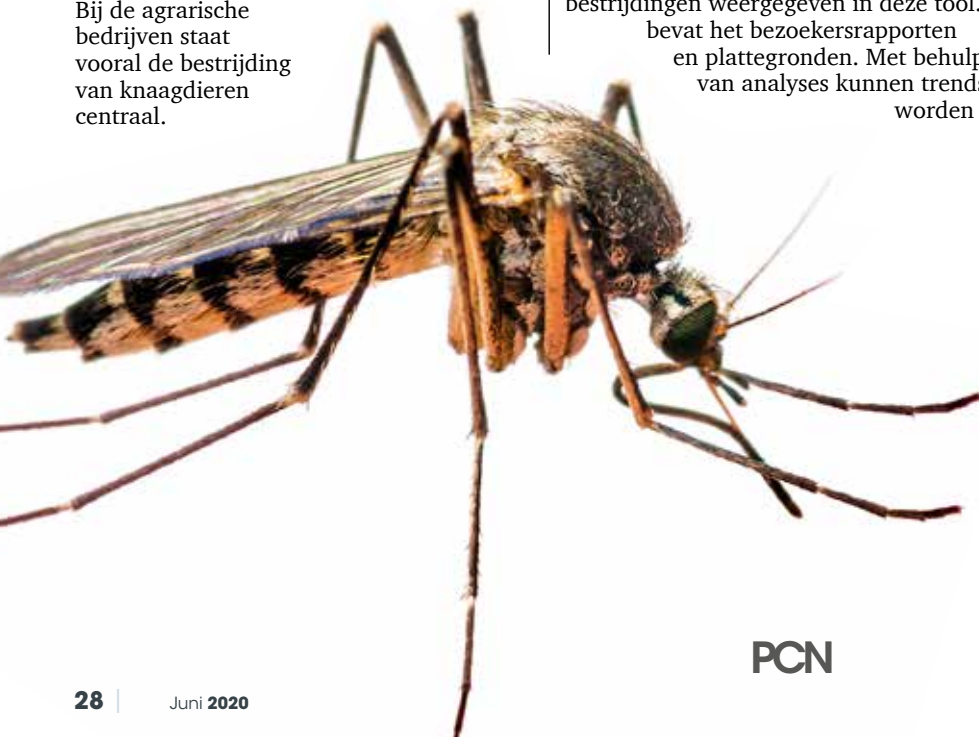
Sinds enige tijd wordt ook gebruik gemaakt van sensortechnologie van Xignal. Daardoor kunnen knaagdieractiviteiten 24/7 online worden gevolgd. Door pushberichten wordt de bestrijdingstechnicus direct op de hoogte gebracht wanneer plaagdieractiviteiten worden gesignaleerd. Deze methode past goed bij de mechanische en gifvrije bestrijding in het gebruikte IPM-protocol.

Particulieren

Ook bij particulieren worden bestrijdingen uitgevoerd. Naast ratten en muizen worden daar ook regelmatig kakkerlakken en vliegen bestreden. Adviezen ten aanzien van wering zijn daarbij erg belangrijk en dienen als basis van het bestrijdingsplan. Vaak vinden particulieren het inschakelen van een ongediertebestrijder om de problemen op te lossen een grote stap. Alphatac raadt hun dan aan om in eerste instantie middelen via hun webshop te kopen om zelf de problemen thuis op te lossen. Op de te gebruiken middelen staat precies hoe ze moeten worden toegepast. Wanneer men er dan niet in slaagt om van de plaagdieren af te komen, kan alsnog een ongediertebestrijder van Alphatac ingeschakeld worden om het probleem op te lossen.

Horeca

Binnen de horeca worden hoge hygiënestandaarden toegepast en ook daar kan men zich geen overlast van plaagdieren permitteren. Alphatac zorgt in hun gecontracteerde bedrijven dat plaagdieren efficiënt worden bestreden. Bestrijding vormt daarbij onderdeel van het gehele preventieprogramma dat men toepast binnen de horeca. Afhankelijk van de situatie wordt een specifiek plan van aanpak opgesteld waardoor een optimale bestrijding wordt gegarandeerd. Preventie vormt in zo'n opgesteld plan een belangrijk onderdeel. Alle informatie wordt vastgelegd in het PMS-systeem.

De horeca is vanaf 8 juni weer open in België, met inachtneming van de opgestelde regels om besmetting met COVID-19 tegen te gaan. Momenteel en zeker na 8 juni verwacht Couvent dat de werkzaamheden in de horeca-branche weer zullen aantrekken.

Overige bestrijdingen

Alphatac is in staat om alle voorkomende plaagdieren te bestrijden. Een paar opvallende zaken die veelvuldig voorkomen zijn duiven en houtwormbehandeling. Alphatac beschikt over innovatieve technieken om duiven definitief te bestrijden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de klassieke duivenpinnen en netten maar ook van de nieuwste technieken zoals het gebruiken van onzichtbare gels om duiven af te schrikken. Na een grondige analyse en bepaling van het juiste type houtworm kan Alphatac een plan opstellen om hout te behandelen dat aangetast is door insecten of schimmels. Vervolgens kan na akkoordverklaring door de eigenaar het plan worden uitgevoerd.

Erkenning om corona te ontsmetten

Het is verplicht om bij scholen, bijvoorbeeld op plaatsen waar examens gehouden worden, volgens het protocol te ontsmetten om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Hetzelfde geldt ook voor klassen waar kinderen in zitten. Na een ruimtebehandeling moeten dan ook oppervlaktes en deuren worden ontsmet. Voor overheidsinstellingen geldt hetzelfde; ook die moeten dagelijks worden ontsmet. Naast deze genoemde instellingen worden ook huurauto's ontsmet wanneer ze terugkomen nadat de verhuurtermijn is afgelopen.

Alphatac is een erkend bedrijf en heeft dus een toelating om te mogen ontsmetten. Ongeveer 10% van hun werktijd houden de werknemers zich bezig met ontsmetten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het toegelaten middel Kenolox. De werkzame stoffen in Kenolox

zijn waterstofperoxide en melkzuur. Het is een ready to use product en hoeft dus niet verdund te worden. Ook is het product milieuvriendelijk en zorgt het niet voor verkleuring van de oppervlaktes. De contacttijd van het middel is 2 minuten en er hoeft geen gelaatsmasker te worden gebruikt tijdens de behandeling. Bij juist gebruik worden virussen vernietigd of geïnactiveerd, dus het middel is ideaal om COVID-19 te bestrijden.

Couvent vermoedt dat ontsmetten zeker nog een aantal jaren belangrijk zal zijn om COVID-19 tegen te gaan en dan vooral in de wintertijd, de tijd dat men verwacht dat het virus weer zal opspelen.

Couvent heeft het idee dat de werkzaamheden in de plaagdierbestrijdingsbranche toenemen in België. Vele plaagdierbeheersingsacties worden momenteel vooral uitgevoerd door een beperkt aantal grote bedrijven. Maar hij verwacht dat er zeker ook een markt is voor de wat kleinere bedrijven zoals Alphatac, wat door zijn flexibiliteit meer kan inspelen op de behoeftes van de klant. Zijn personeel heeft een goede opleiding gekregen om de werkzaamheden goed uit te voeren en staat hiervoor 24 uur per dag klaar.

NIEUWE LOKAASKIST!

Protecta®
EVO **EDGE**™

SNELLE EN VEELZIJDIGE LOKAASKIST VOOR KNAAGDIEREN

- ▶ Met de EVO-key snel en gemakkelijk te openen
- ▶ Veelzijdig in het gebruik:
Geschikt voor:
  - 8 Lokaasblokken van 28 gram (2 per lokaasstaafje)
  - 2 TRAPPER Mini-Rex muizenvallen
  - 1 TRAPPER T-Rex rattenval
- ▶ Tussenschotjes om niet-doeldieren bij het lokaas weg te houden
- ▶ Vergrendelde lokaasstaafjes houden het lokaas op hun plaats tijdens onderhoud
- ▶ Afgerond, plat design voor snel onderhoud
- ▶ Gat in de bodem en zijkant om de lokaaskist te verankeren
- ▶ Compact formaat van 20,3 bij 24,1 cm

DE WERELDLEIDER IN TECHNOLOGIE VOOR KNAAGDIERBEHEERSING

www.belllabs.com | emea@belllabs.com

Killgerm is de officiële distributeur voor Bell Laboratories Inc. in de Benelux.

Reactie van Bell op COVID-19

Plaagdierbestrijding is altijd al een belangrijke factor geweest om een goede volksgezondheid en veiligheid te garanderen. Met de Covid -19 pandemie wordt dit duidelijker dan ooit. Het werk van professionele plaagdierbestrijders is belangrijk om verspreiding van ziektes en schade in huizen, ziekenhuizen en scholen te voorkomen. Bij Bell werken we non-stop om de plaagdierbestrijdingsbranche te voorzien van de materialen die men nodig heeft om knaagdieren actief te bestrijden.

COVID-19 heeft invloed op alle personen en bedrijven in de wereld. Plaagdierbestrijders horen tot de essentiële beroepen terwijl ze te maken hebben met onvoorspelbare omstandigheden. Bell is vastbesloten om alle plaagdierbestrijders van de juiste materialen te voorzien zodat de werkzaamheden onder alle omstandigheden kunnen worden uitgevoerd. Terwijl we te maken krijgen met nieuwe normen in de maatschappij blijven de gezondheid en veiligheid steeds een topprioriteit bij Bell voor zowel klanten, partners als de samenleving. Wij steunen jullie in deze moeilijke tijd.

We danken jullie voor je inzet in de hele wereld. We staan allemaal voor dezelfde problemen en iedereen bij Bell wenst jullie en jullie familie een goede

gezondheid en een veilige leefomgeving toe. "Het is belangrijk om met elkaar verbonden te zijn in deze enerverende tijd" zegt Shyam Lakhani, de Northern and Eastern European Regional Manger. "Contacten via Skype, Zoom en FaceTime zijn waardevolle bronnen om met elkaar in contact te blijven en met elkaar te communiceren". Mocht u nog informatie willen hebben over het organiseren van virtuele bijeenkomsten, dan kunt u contact opnemen met SLakhani@bellabs.com of met uw lokale distributeur.

PROTECTA®EVO®Edge™ is Bells efficiëntste, onverwoestbare knaagdierlokdoos, snel te inspecteren door plaagdierbeheerders.

De nieuwe PROTECTA®EVO®Edge™ is te vinden op pagina 30. Het is een veelzijdige lokdoos, gemakkelijk te openen en te inspecteren.

PROTECTA®EVO®Edge™ is gemakkelijk in gebruik en snel te openen en te sluiten met de EVO sleutel van Bell. De ingebouwde plek voor de servicekaart, het ontwerp van de openingen en de ronde binnenkant maakt de

inspectie gemakkelijk waardoor de plaagdierbeheerser veel werk kan verzetten in een korte tijd. De lokdoos heeft een grote ruimte waardoor er acht 28 grams blokken in kunnen worden geplaatst door middel van de verticale stangen. PROTECTA®EVO®Edge™ heeft ook plaats voor zowel 2 TRAPPER Mini T-Rex muizenvallen als 2 TRAPPER T-Rex rattenvallen die beide in de looproute geplaatst kunnen worden. Plaagdierbeheersers kunnen snel lokazen of vallen verwisselen zonder dat ze andere gereedschappen nodig hebben.

Voor meer informatie, neem een kijkje op www.bellabs.com

BASF

We create chemistry

Goliath® Gel

Commerciële keukens

Magazijnen

Keukens en woonruimtes

**20
jaar
vertrouwen**

Voedingsindustrie

Bakkerijen

2000 // 2020

Bedankt voor 20 jaar loyaliteit en vertrouwen! Goliath® Gel blijft garanderen:

- Uitstekende effectiviteit door een zeer aantrekkelijke lokaasformulering en het cascade-effect.
- Hoogste kostenefficiëntie door micro-dosis.

Goliath® Gel, vaak gekopieerd, nooit geëvenaard.

Goliath® Gel is een geregistreerd handelsmerk van BASF. Het bevat de werkzame stof fipronil. Gebruik biociden veilig. Lees voor ieder gebruik steeds de aanwijzingen op de verpakking.

PCN

PEST CONTROL NEWS®

HET TIJDSCHRIFT VOOR DE PLAAGDIERBESTRIJDINGSBRANCHE

Al twintig jaar lang wordt Pest Control News als papieren magazine gratis naar zo'n 1700 abonnees in de Benelux verstuurd.

Wist u dat het magazine ook 24/7 **digitaal** beschikbaar is op www.pestcontrolnews.com/dutch? U kunt er niet alleen de allerlaatste editie downloaden, maar ook voorgaande exemplaren in het digitale archief raadplegen.

Indien u graag per e-mail geïnformeerd wenst te worden over de eerstvolgende editie van PCN, kunt u zich aanmelden via **"Abonneren"** op onze website. Dan ontvangt u van ons een notificatie met link naar het digitale magazine nog voor het papieren magazine bij u in de bus zit! Op die manier heeft u altijd een sneak preview in primeur.

Heeft u vragen of opmerkingen? Laat het ons gerust weten via rinus@pestcontrolnews.com

Vriendelijke groet,
Het PCN Team

Rentokil

The Experts in Pest Control

Overlast van ongedierte

Wij helpen u er snel op de juiste manier vanaf

Rentokil Pest Control zorgt voor de bescherming van u, uw familieleden en uw medewerkers. Onze medewerkers zijn gedegen opgeleid om u te adviseren in het voorkomen van ongedierte en bij een effectieve bestrijding maken zij gebruik van de juiste middelen. Zo voorkomt u problemen met plaagdieren, zoals:

- bedwantsen
- houtaantasters
- kakkerlakken
- mieren
- muizen
- ratten
- spinnen
- vogels
- wespen
- vliegen
- voorraad insecten
- zilversisjes

Onze vakbekwame medewerkers geven u inzicht in de gevaren die ongedierte met zich meebrengen en adviseren u over de juiste effectieve oplossing. Wilt u weten hoe wij u helpen bij overlast van ongedierte? Neem dan contact met ons op. Onze experts staan u graag te woord.

Bel ons
0800 397 3787

Mail ons
info@rentokil.nl

Bezoek ons
www.rentokil.nl

Social distancing en ongediertebestrijding wordt mogelijk gemaakt door de Xignal solution van Dimo Systems.

Van het een op het ander moment staat de wereld op zijn kop en hebben we te maken met uitdagingen die het Coronavirus veroorzaakt voor de volksgezondheid en ons dagelijks leven. Juist nu is ongediertebestrijding essentieel en staan ongediertebestrijders meer dan ooit in de frontlinie om de volksgezondheid, de voedselvoorziening, winkels, huizen en gebouwen te beschermen.

Detect

Send

Report

Xignal is a brand of Dimo Systems.
Rondgang 10 • 5311 PB Gameren • The Netherlands

www.dimosystems.com

Het vak leer je bij het KAD. Waar anders?

Actuele kennis van het vak dierplaagbeheersing doe je op bij het enige onafhankelijke instituut in Nederland waar sinds vele jaren alle kennis over plaagdieren wordt vergaard en gebundeld: het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen te Wageningen. Daar krijg je informatie die eerlijk is, voorlichting die betrouwbaar is en daar ontmoet je de echte ervaringsdeskundigen.

KAD-Opleidingen staat garant voor veelzijdige, vaktechnische opleidingen, gericht op de hedendaagse praktijk van plaagdierbeheersing. In het royaal uitgeruste KAD Trainingscentrum komt de theorie tot leven en krijgt de cursist alle ins en outs van het vak én de benodigde vaardigheden onder de knie.

OPLEIDINGEN

- ▶ Leerling bestrijdingstechnicus (starters)
- ▶ Bestrijdingstechnicus (allround)

- Terugkomdagen
- Tussentijdse toetsing
- EVM-erkend

CURSUSSEN

- ▶ Bestrijdingsdeskundige (verdieping)
- ▶ Houtbescherming (specialisatie)
- ▶ Flora- en faunawet (toepassing)
- ▶ Vleermuizen
- ▶ Steenmarter

NEEM CONTACT OP MET KAD-OPLEIDINGEN

Nudepark 145, 6702 DZ Wageningen
Postbus 350, 6700 AJ Wageningen
Tel. (0317) 41 26 72
www.kad.nl E-mail: info@kad.nl

Stichting Kennis- en Adviescentrum Dierplagen

RATIMOR®

Brodifacoum

De "nieuwe" rodenticiden met een lage dosis betekenen een belangrijke verschuiving in de knaagdierbestrijding sinds de ontdekking in 1950 dat anticoagulantia in de vorm van lokaas als rodenticide kunnen worden ingezet.

Een lagere concentratie van de werkzame stoffen in het product kan ertoe leiden dat tijdens het voeren meer van het lokaas moet worden gegeten of dat de voederplaats vaker moet worden bezocht voordat het beoogde knaagdier de dodelijke hoeveelheid binnenkrijgt. Door de lagere concentraties kan het ook langer duren voordat het knaagdier na de eerste consumptie van het lokaas overlijdt. **Maar Ratimor brodifacoum-lokaas bevat 0,0029% van de werkzame stof brodifacoum dat ondanks de zeer lage concentratie van de werkzame stof slechts eenmalig aan ratten hoeft te worden gevoerd.** Brodifacoum is een anticoagulans van de tweede generatie en bevat een van de krachtigste werkzame stoffen waardoor het slechts eenmalig aan ratten hoeft te worden gevoerd. In vergelijking met andere rodenticiden op basis van anticoagulantia is brodifacoum zeer effectief voor het bestrijden van de bruine rat en de huismuis. Zoals bij alle anticoagulantia kan abusievelijke vergiftiging met brodifacoum ook worden tegengegaan met vitamine K1.

Ratimor brodifacoum-lokaas wordt aangeboden als kant-en-klaar lokaas in twee verschillende uitvoeringen: als vers aas of als waxblokjes, en kan in verschillende vormen en afmetingen worden geproduceerd.

Het verse lokaas van Ratimor brodifacoum is de meest effectieve formule. Het bevat hoogwaardig tarwemeel, fijngehakt graan, een mengsel van verschillende vetten en oliën, en smaak- en geurstoffen, waardoor het bij knaagdieren favoriet is, terwijl

stabilisatoren oxidatie voorkomen en ervoor zorgen dat het langdurig aantrekkelijk blijft. Dit smakvolle en sappige lokaas is het meest smakelijke lokaas dat verkrijgbaar is.

Uit de smakelijkheidsproeven bleek dat vers aas 50% smakelijker is dan een uitdagend dieet. Om deze redenen presteert vers aas het beste, zelfs in omgevingen waar veel ander voedsel beschikbaar is.

Ratimor brodifacoum-waxblokken bevatten conserveringsmiddelen die schimmelvorming voorkomen en het lokaas beschermen tegen bacteriën. Ze leveren uitstekende prestaties onder alle omgevingsomstandigheden, zelfs op vochtige plaatsen zoals rioleringen of op plaatsen met hoge temperaturen. Het gebruik van hoogwaardige eetbare wax en eiwitten zorgt voor een uitstekende opname van het lokaas. Waxblokken kunnen in verschillende afmetingen worden geproduceerd, al dan niet met een gat door het midden van het blok en zelfs met een draad die al in het blok is gestoken voor een eenvoudigere toepassing, betere controle en om het lokaas op de geplande locatie te houden.

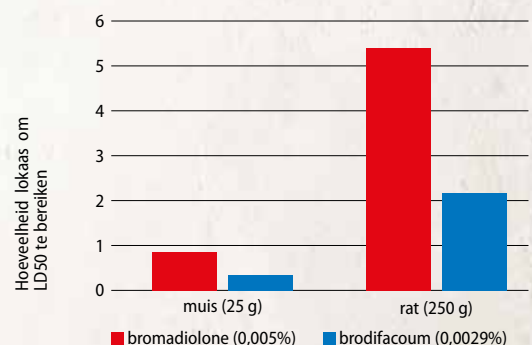
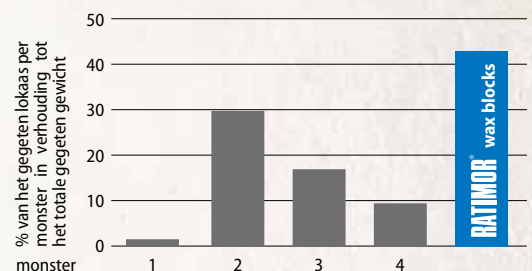
Alle lokazen van Ratimor zijn samengesteld met voedzame ingrediënten. De combinatie van verschillende, onbewerkte ingrediënten en additieven zorgt voor zeer voedzaam lokaas dat knaagdieren heerlijk vinden. Geen enkele formule is echter volledig universeel en voor een effectieve bestrijding van knaagdieren moet het product aan verschillende eisen voldoen, zoals aantrekkelijkheid, stabiliteit en lage risicograd voor dieren die niet bestreden hoeven te worden. **Met het ruime assortiment aan producten kan Unichem u een oplossing bieden voor verschillende problemen met ongewenste knaagdieren.**

**SPECIALE PRIJS
10% korting**

Voor alle nieuwe orders geplaatst in juli en augustus 2020

Hoeveelheid lokaas dat gegeten is in verhouding tot al het lokaas dat gebruikt is tijdens het testen

RESOLUUT.

COMPLEET ASSORTIMENT TEGEN
KRUIPENDE & VLIEGENDE INSECTEN

INSECTENMIDDEL PROF
TEGEN KRUIPENDE INSECTEN

INSECTENSPRAY
TEGEN KRUIPENDE INSECTEN EN VLIEGEN

FREEZE SPRAY
DOELTREFFEND BEVRIEZEN VAN INSECTEN

WESPENLOKSTOF
KANT-EN-KLARE WESPENLOKSTOF

INSECTENPOEDER
STUIFPOEDER TEGEN KRUIPENDE
INSECTEN, SPINNEN & MIEREN

PARAFFINEOLIE
VOORKOMT DE ONTWIKKELING VAN IN
WATER AANWEZIGE MUGGENLARVEN

Reken RESOLUUT af met vliegende en kruipende insecten.

Hofman
pest control

RESOLUUT een bekende naam uit het verleden, opnieuw gebruikt voor ons assortiment tegen vliegende en kruipende insecten. De krachtige klank die perfect aangeeft waarvoor de producten onder deze merknaam staan: hun doel bereiken!

Vorig jaar april brachten we het eerste nieuwe Resoluut-product op de markt; Resoluut Insectenpoeder. Vanaf de introductie meteen een schot in de roos en door de brede inzetbaarheid nu al niet meer weg te denken in de strijd tegen de hardnekkige overlast van kruipende insecten zoals mieren. Op dit moment nog leverbaar in de vertrouwde paarse, ronde verpakking, maar deze zal t.z.t. worden aangepast naar de, in de advertentie afgebeelde, gele verpakking.

Last van hinderlijke vliegen?

Resoluut Insectenspray zorgt voor een effectieve bestrijding van deze lastpakken. Resoluut Insectenspray kan ook perfect worden ingezet voor de bestrijding van kruipende insecten.

Recent hebben we het RESOLUUT assortiment verder uitgebreid met 4 nieuwe producten.

Resoluut Insectenmiddel

Zeer breed inzetbaar insecticide voor gebruik tegen kruipende insecten door naden- en kierenbehandeling binnenshuis.

De speciale capsule suspensieformulering zorgt voor een lange nawerking omdat de werkzame stof gedoseerd uit de capsule vrijkomt. Hierdoor werkt het middel beter op poreuze en/of vuile oppervlakken. Tevens is het middel beter beschermd tegen vocht, hogere temperatuur zonlicht en geeft het minder geur af.

Resoluut Freeze Spray

Een sterke troef wanneer op een gifvrije manier een bestrijding moet worden uitgevoerd. De extreem lage temperatuur zorgt ervoor dat insecten bevroren en hierdoor geen overlast meer kunnen geven.

Resoluut Wespenlokstof

Onweerstaanbare lokstof voor wespen. In combinatie met een degelijke val een onverslaanbaar duo als het aankomt op het beheersen van wespen. Vliegen vinden de lokstof overigens ook uitermate aantrekkelijk.

Resoluut Paraffineolie

Muggen, muggen en nog eens muggen. De bron van deze overlast is vaak stilstaand water in de kruipruimte of in bloembakken. Een laagje paraffineolie doet wonderen.

We hebben ieder product een eigen kleur gegeven. Dit schept duidelijkheid bij het toepassen en bestellen van de middelen.

Ondanks dat we al een mooi assortiment op de markt hebben, blijven we zoeken naar nieuwe producten die het assortiment kunnen completeren. Uiteraard houden wij u op de hoogte van alle nieuwe ontwikkelingen.

U kunt ons op diverse manieren bereiken voor professioneel advies op het gebied van plaagdieren:

info@hofmanpestcontrol.nl
of rechtstreeks via onderstaande emailadressen:
janwillem@hofmanpestcontrol.nl
rigo@hofmanpestcontrol.nl
of telefonisch op nummer (0548) 54 52 77

**NIEUWE
DATUM!**

BENELUX PEST™

DINSDAG 20 APRIL 2021
NH CONFERENCE CENTRE KONINGSHOF
LOCHT 117, 5504 RM VELDHOVEN

BRANCHEORGANISATIE
PLA..N.
PLATFORM
PLAAGDIERBEHEERSING
NEDERLAND

✉ info@platformplaagdierbeheersing.nl

🌐 www.platformplaagdierbeheersing.nl

📘 Facebook PLA..N.

🌐 LinkedIn Groep PLA..N.

🐦 Twitter Platformplan

📞 +31 (0)6 543 573 00

Platform Plaagdierbeheersing Nederland is de brancheorganisatie voor bedrijven die zijn gespecialiseerd in Faunabeheer, inspecties, advisering, wering en het uitvoeren van bestrijdingsacties tegen plaagdieren in en om gebouwen, maar ook in het verduurzamen van hout bij aantasting door bijvoorbeeld houtworm.

Door een zeer actief bestuur kunnen we onze kosten laag houden en ons daarnaast 100% inzetten voor onze leden. Vraag vrijblijvend informatie via telefoon, onze website, Facebook of Twitter.

Uitstel Benelux Pest

Op 22 april 2020 had de 9e editie van onze vakbeurs Benelux Pest moeten plaatsvinden.

Door alle ellende met en rondom de uitbraak van COVID-19 moesten wij helaas besluiten om onze beurs niet door te laten gaan. Veiligheid voor onze medewerkers, standhouders en bezoekers stond en staat uiteraard voorop.

Wij hebben, in samenwerking met Congrescentrum Koningshof te Veldhoven en onze standbouwer Holland Reclame & Standbouw, vrij snel een nieuwe datum vastgelegd en wel op **dinsdag 20 april 2021**.

Op het moment van annulering hadden reeds 42 bedrijven uit binnen- en buitenland een stand vastgelegd en restte ons, om alles volledig te maken, nog de verkoop van 3 stands. Dat onze vakbeurs niet alleen nationaal maar zeker ook internationaal bekend is, blijkt uit onderstaand overzicht:

- * 18 bedrijven uit Nederland
- * 7 “ uit Duitsland
- * 4 “ uit het Verenigd Koninkrijk
- * 3 “ uit de USA
- * 3 “ uit Italië
- * 2 “ uit België
- * 2 “ uit Frankrijk
- * 1 bedrijf uit Slovenië
- * 1 “ uit Hongarije
- * 1 “ uit Zwitserland

Dit betekent de aanwezigheid van bedrijven uit 10 verschillende landen binnen en buiten Europa.

Ook een grote diversiteit van bedrijven, met fabrikanten en toeleveranciers van insecticiden, rodenticiden, vogelwering, feromonen, voerkisten, apparatuur, persoonlijke beschermingsmiddelen, houtverduurzamingsmiddelen, elektrische vliegenvangers..., maar ook opleidingsinstituten, brancheverenigingen en distributeurs. Kortom: alle mogelijkheden voor onze professionele bezoekers om op de hoogte gehouden te worden van de laatste ontwikkelingen en nieuwigheden in onze branche.

Het beoogde doel van deze beurs is uiteraard het bezoeken van stands door onze relaties. Daarnaast waren wij erin geslaagd twee voor onze branche belangrijke sprekers vast te leggen, te weten: Dhr. Bruce Schoelitz, oud-medewerker bij het KAD en tegenwoordig docent Toegepaste Biologie bij HAS Hogeschool in den Bosch en Dhr. Joan Rooijackers, commercieel directeur bij APC (Agro Pest Control). Maar niet getreurd, we hebben deze twee heren ook voor 20 april 2021 kunnen vastleggen.

Voor het avondprogramma gaan we uitwijken naar een grotere zaal omdat de Baroniezaal te klein werd voor onze meer dan 100 gasten. Het Walking Dinner zal gehouden worden in de veel grotere Brabantzaal. Een andere opzet met eettentjes rondom opgesteld, een 4-mans band en onze welbekende en zeer vaardige goochelaar Marc Woods. Vooraf aan het Walking Dinner zal Bayer, zoals ieder jaar, het gesponsorde Happy Hour organiseren; een prima opstap naar het avondprogramma.

Tevens zijn wij nog in onderhandeling om de tijd tussen sluiting van de beurs om 16.30 uur en aanvang van het Happy Hour om 18.30 uur een waardevolle invulling te geven.

We prijzen ons gelukkig dat de meeste bedrijven die zich als standhouder voor 2020 hadden aangemeld ook bereid zijn in 2021 acte de présence te geven.

Wij zien uit naar 20 april 2021 en uiteraard zullen wij u regelmatig op de hoogte houden via onze website

www.beneluxpest.com

Laten we met ons allen hopen dat de Coronacrisis snel een andere wending zal nemen en wij in 2021 onze vakbeurs zonder problemen en op een veilige manier kunnen organiseren.

Tot volgend jaar en BLIJF GEZOND.

Namens Pest Control News
Rinus van Zanten

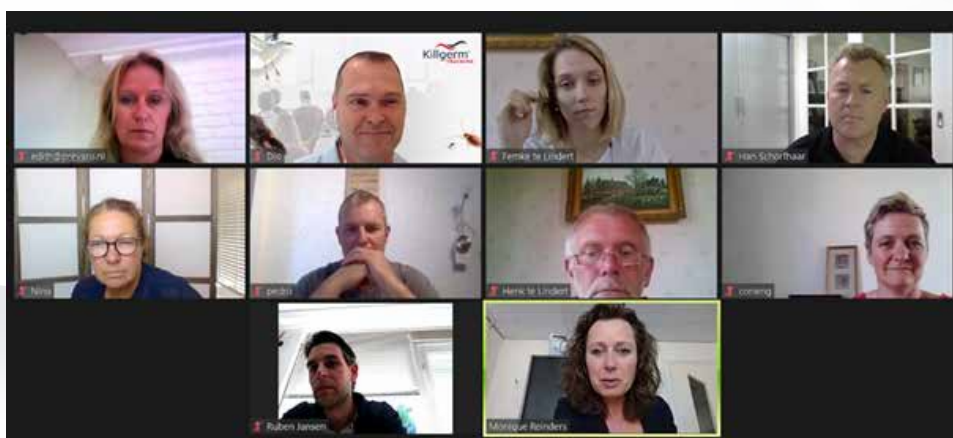
Killgerm® TRAINING

Update Juni 2020

Wie had in januari kunnen denken dat onze manier van samenleven, samenwerken en **samen leren** er vandaag zo anders uit zou zien? We waren dolenthousiast van start gegaan met ons Killgerm Training verhaal, hadden al enkele zeer leuke en succesvolle nascholingen achter de rug en waren opgestart met onze eerste groep deelnemers voor de opleiding tot bestrijdingstechnicus. Maar COVID-19 dacht er anders over, waardoor we medio maart de beslissing moesten nemen om alle fysieke nascholingen tijdelijk op te schorten. Dit viel ons zwaar, maar het was uiteraard de enig juiste beslissing.

In de tussentijd hebben we niet stil gezeten en hebben we een digitaal platform opgezet om online les te kunnen geven. Onze eerste online nascholing "Communicatietechnieken", inclusief online toetsing, heeft inmiddels eind mei plaatsgevonden en werd zowel door onze docent als door onze deelnemers zeer positief ontvangen. Aangezien het ons lastig leek om deelnemers een volledige lesdag voor een computerscherm te zetten, hebben we gekozen voor blokken van 2 lesuren die telkens verspreid waren over 4 lesdagen, met aansluitend op de laatste lesdag in primeur de online EVM toets.

Feedback Edith Groenendaal, docente:

"Met veel plezier kijk ik terug op de online training Communicatietechnieken. Hoewel het wellicht niet het meest voor de hand liggende onderwerp is om online te trainen, hebben we niet alleen heel efficiënt maar ook heel effectief gewerkt. We zijn begonnen door met behulp van een aantal basisregels in communicatie de ruis bij communicatie te verkleinen. Vervolgens hebben we ook geleerd hoe we meer grip kunnen krijgen op gesprekken en de sturing van het gesprek kunnen behouden. Dit heeft geleid tot het oefenen van lastige situaties als het geven van feedback of het hanteren van een conflict.

We hebben hierbij onder andere gebruik gemaakt van de theorie rondom het DISC-model waarbij medewerkers aan de hand van een korte test hun eigen DISC-type leerden kennen en herkennen. Naast mondelinge communicatie hebben we stil gestaan bij de do's en don'ts van schriftelijke communicatie. Hierbij hebben we heel specifiek gekeken naar de verschillende vormen van rapporteren

binnen de branche. Het complete communicatieproces binnen de branche, van aanmelden bij een opdrachtgever tot het opstellen en bespreken van een Plan van Aanpak was het laatste maar niet het minste onderwerp. Hier kwam alle andere stof weer in terug.

Door gebruik te maken van de digitale functies was het mogelijk om deelnemers in groepjes te laten discussiëren of oefenen. Hierdoor konden we ook online zorgen voor voldoende afwisseling in werkvormen en konden we ook tijdens de training onze communicatieve vaardigheden al oefenen. Kortom, een heel fijne training met enthousiaste en betrokken deelnemers! Wat mij betreft op naar de volgende, online of face to face."

Hoewel deze digitale manier van lesgeven een mooie en flexibele aanvulling is, blijf je natuurlijk steeds afhankelijk van de technologie. Een stabiele internetverbinding, een goede microfoon en geluid: het lijkt anno 2020 allemaal heel erg vanzelfsprekend, maar in de

praktijk blijkt dat er af en toe toch een kleine kink in de kabel kan zitten. Bovendien zal de tijd moeten uitwijzen of het digitale klaslokaal evenzeer geschikt is voor kennisoverdracht in een voornamelijk **praktijkgerichte** branche. Het is uiteraard mogelijk om aan de hand van (instructie)filmpjes te tonen hoe bijvoorbeeld een druk- of poederspuit werkt, maar we blijven er van overtuigd dat praktijkgerichte oefensessies met live interactie toch de beste manier blijft om voeling te krijgen met ons prachtige vak. Dit sluit ook aan op de 4 pijlers van Killgerm Training: theoretisch, pragmatisch, praktisch & fun factor.

Inmiddels is het dagelijks leven weer op gang gekomen -dankzij de door de overheid ingevoerde versoepelingen- en waren we erg blij te kunnen aankondigen dat we vanaf 1 juni onze fysieke nascholingen onder strikte voorwaarden weer konden opstarten. Bij het in druk gaan van dit magazine hebben we inmiddels weer enkele sessies achter de rug, waaronder een opleiding Leerling Bestrijdingstechnicus, een nascholing Ratten Academy en een nascholing Eikenprocessierups. Uiteraard staat de gezondheid van onze cursisten, docenten en medewerkers te allen tijde voorop en moeten onze nascholingen op een veilige manier plaatsvinden, conform de richtlijnen van het RIVM. Bij verkoudheidsklachten, benauwdheid of verhoging van lichaamstemperatuur is het bijvoorbeeld niet toegestaan om deel te nemen aan onze nascholingen (en ook niet wanneer een gezinslid deze symptomen vertoont!).

Tijdens onze nascholingen hanteren we onderstaande hygiënemaatregelen:

- Altijd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) houden van anderen
- Geen handen schudden
- Regelmatig handen met water en zeep wassen
- Aan de binnenkant van de elleboog hoesten/niezen
- Papier zakdoekjes gebruiken om de neus te snuiten en de zakdoekjes in een afsluitbare vuilbak deponeren
- Eigen schrijfgerei gebruiken

Het leslokaal wordt zodanig ingericht dat alle veiligheidsmaatregelen gevolgd kunnen worden en catering/lunch wordt op een aangepaste manier aangeboden om ook de pauzemomenten op een veilige manier te kunnen laten verlopen.

Tijdens de maanden juli en augustus vinden er geen opleidingen of nascholingen plaats. Vanaf september zal o.a. de opleiding "Bestrijdingstechnicus (BT) – nieuwe stijl" opnieuw opgestart worden en zal een completer aanbod aan nascholingen op verschillende locaties te raadplegen zijn, mits uiteraard de omstandigheden gunstig blijven en het toelaten.

Wij houden sowieso vinger aan de pols en zullen elke update via onze mailings en website www.killgerm.nl/killgerm_training bekendmaken.

Bij vragen kunt u contact met ons opnemen via training-benelux@killgerm.com

KPMB volop bezig

Uit het interview met Conno de Ruijter, directeur van KPMB, bleek dat deze organisatie volop bezig is op allerlei gebieden. Hieronder een samenvatting.

2023 vernieuwd handboek IPM Knaagdierbeheersing

In 2023 zal naar verwachting door het Ctgb de eerste herbeoordeling over het toelaten van de verschillende anticoagulantia ter bestrijding van ratten en/of muizen plaatsvinden. Wanneer de anticoagulant wordt toegelaten, zal het Ctgb een risicoafweging maken en waar nodig ook een IPM-aanpak voorschrijven voor het binnengebruik. Het Ctgb heeft het dan over de 'aangewezen' middelen om ratten en/of muizen te bestrijden. Het zal tevens betekenen dat deze aangewezen middelen alleen maar mogen worden toegepast wanneer men daarvoor aanvullend is opgeleid en het bedrijf is gecertificeerd. Dus bedrijven en particulieren zonder een dergelijke IPM-opleiding en bedrijfs-certificering mogen dan deze 'aangewezen' middelen niet meer gebruiken. Zij kunnen wel gebruik maken van een gecertificeerd bedrijf of gebruik maken van andere toegelaten middelen en maatregelen zoals klemmen en vallen.

Om naar de uitgebreidere IPM-aanpak toe te werken, zoals door het Ctgb is voorgeschreven, worden de huidige documenten die gelden voor het buitengebruik herzien. Bij deze herziening zullen de aanbevelingen uit het RIVM-rapport "Duurzame en effectieve knaagdierbeheersing" worden meegenomen.

Momenteel werkt de Stichting KPMB samen met het Centraal College van Deskundigen (CCvD) aan een eerste herziening van het handboek. In het College zitten vertegenwoordigers van alle maatschappelijke geledingen die met plaagdierbeheersing te maken hebben. De inhoud van het nieuwe handboek dient als basis voor toekomstige BT-cursussen, examens en het certificatieschema. In voorbereiding op de eerstvolgende CCvD-vergadering zal binnenkort het

hoofdstuk over opleidingen en examens van het vernieuwde handboek worden besproken met de hiervoor relevante organisaties, zoals: de KAD, de SPA-groep, Killgerm Training, Bureau Erkenningen (coördineert de opleidingen bestemd voor de agrarische sector), EVM en CPMV. De huidige planning is dat eind 2020 het herziene handboek gereed is en medio 2021 het herziene certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing.

De conceptteksten van het handboek worden ook besproken met de bedrijven. Hiervoor zullen eind 2020/begin 2021 met de brancheverenigingen en andere betrokken organisaties bijeenkomsten worden georganiseerd. Het gehele project zal eind 2022 worden afgerond, waarbij iedereen voldoende tijd heeft om de benodigde werkwijze te implementeren.

In het CCvD zijn nu ook de NVWA en SPA Groep vertegenwoordigd. Killgerm Training wordt nog benaderd. Het CCvD komt dit jaar nog 3 keer bij elkaar, waarvan de eerste bijeenkomst op 25 juni is gepland. Het CCvD fungeert tevens als begeleidingscommissie van het hiervoor genoemde traject tot herziening van het handboek en certificatieschema.

Het op de juiste manier omgaan met en toepassen van IPM en rodenticiden hangt er mede van af hoe de handhaving en de communicatie zal verlopen richting de verschillende relevante bedrijfssectoren, opdrachtgevers en het publiek. De overheid erkent dat en daarom worden speciale werkgroepen opgericht die zich daarmee gaan bezig houden, zodat heel Nederland beter voorbereid zal zijn op de herziene situatie per 2023.

Organisatorische zaken

Een ander punt dat De Ruijter naar voren bracht is dat er vorig jaar twee certificerende instanties gestopt zijn met het auditeren van KPMB-modules. Dat betreft de bedrijven IsaCert en Dekra. Dekra heeft begin vorig jaar aangegeven te stoppen en IsaCert eind vorig jaar. Plaagdierbestrijdingsbedrijven die geaudit

zouden worden door IsaCert kunnen gebruik maken van een overgangsregeling. Onder bepaalde voorwaarden kunnen deze bedrijven extra tijd krijgen om met een andere certificerende instantie afspraken te maken. Daarnaast zijn de huidige vier certificerende instanties bezig om nieuwe auditoren op te leiden.

Vanwege het coronavirus heeft de Stichting KPMB maatregelen getroffen, zodat bedrijven en certificerende instanties meer mogelijkheden hebben om audit op afstand (remote audits) uit te voeren. Wanneer het weer mogelijk is zullen fysieke audits weer op (project)locaties plaatsvinden.

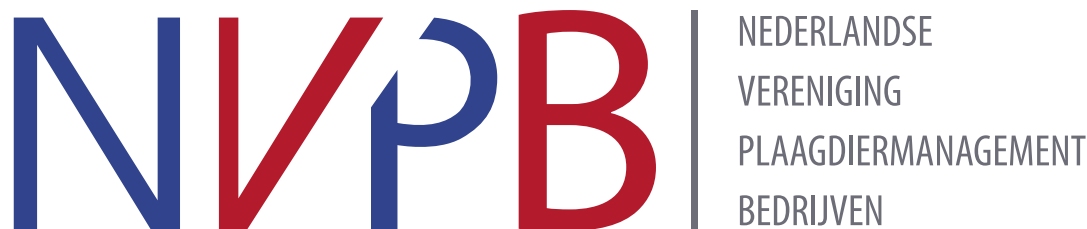
De heer Willem Keur heeft aangegeven dat dit zijn laatste jaar is als onafhankelijk voorzitter van het bestuur. Momenteel is men bezig met het zoeken naar een opvolger. Nieuwe leden van het bestuur zijn de heren Jan Burgers (EWS) en Jaron Weijel (Rentokil). Zij zijn in de plaats gekomen van respectievelijk Jeroen Koole (PCF) en Wouter Edelman (PCS-Europe).

Er zijn besprekingen gaande over een verdere implementatie van IPM-Houtbescherming en CEPA Certified en de rol die de KPMB daarbij kan spelen.

Sinds begin maart dit jaar is Rosita Gonesh het secretariaat van de Stichting KPMB komen versterken. Rosita werkt 4 dagen per week en wanneer u belt naar het KPMB-secretariaat (0182-750377) bestaat er een grote kans dat u haar aan de lijn krijgt.

Voor meer informatie, kijk o.a. op: www.kpmb.nl en www.kpmb.nl/publicaties/nieuwsberichten.

Samenwerking in de plaagdierbranche

In deze crisistijd is de rol van brancheverenigingen ineens zeer zichtbaar. Vele gemeenschappelijke thema's houden de individuele bedrijven wakker. Of het nou gaat om een groot of klein bedrijf, we hebben allen gelijke vragen. Kan ik in deze tijd bij al mijn klanten terecht? Hoe zorg ik voor de veiligheid van mijn medewerkers? Mogen mijn kinderen en die van mijn medewerkers gebruik maken van de kinderopvang? Kan ik de grens oversteken voor werkzaamheden buiten Nederland? Hoe zit het met de geldigheid van mijn vakbekwaamheidsbewijs en certificeringen? Wanneer kan ik aanspraak maken op steunmaatregelen? De Nederlandse Vereniging van Plaagdiermanagement Bedrijven (NVPB) zet zich in voor continuering van de plaagdierbeheersing en om antwoord te krijgen op deze en nog vele andere vragen.

Samen sta je sterk!

De NVPB behartigt de belangen van bedrijven die zich beroepsmatig bezighouden met de wering en/of bestrijding van plaagdieren. Onze leden vertegenwoordigen (met elkaar) zo'n 90% van de Nederlandse markt. De belangenbehartiging van de NVPB vindt plaats in de ruimste zin van het woord. Zo zijn wij een gesprekspartner voor de overheid en andere belanghebbende organisaties en instanties op het gebied van plaagdieren, biociden, veiligheid, gezondheid en milieu. Op dit moment

geven wij daarnaast grote prioriteit aan het oplossen van knelpunten en het uitzoeken van vragen die spelen ten tijde van de coronacrisis. Juist in deze tijd beseffen veel ondernemers dat samenwerking belangrijk is. Als individueel bedrijf is het lastig om naar voren te brengen waarom de werkzaamheden die jouw bedrijf verricht nou juist cruciaal zijn. Als je samen de problemen signaleert en gezamenlijk oplossingen uitdraagt, wordt dit makkelijker. Door samen te werken binnen de brancheorganisatie sta je sterk.

Het belang van plaagdierbeheersing

Dat continuering van plaagdierbeheersing ook ten tijde van de coronacrisis zo belangrijk is, is inmiddels duidelijk. Volksgezondheid en hygiëne krijgen volop aandacht in de nieuwe anderhalvemetersamenleving en daarin is het aandeel van plaagdierbeheersing niet weg te denken. De NVPB heeft meerdere malen opgeroepen om als branche een gezamenlijke verantwoordelijkheid te nemen voor de continuering van plaagdierbeheersing. De waarborging van goede hygiëne in de zorg (zoals in ziekenhuizen, verzorgingshuizen, productielocaties voor geneesmiddelen en medische hulpmiddelen) en de bescherming van de voedselveiligheid moeten de eerste prioriteit krijgen. Daarnaast werkt de NVPB ook aan de informatievoorziening voor opdrachtgevers, zodat dezen overzichtelijk krijgen waarom plaagdierbeheersing van belang is en dat dit juist in deze tijd niet moet worden onderschat.

Gesprekken met de overheid en andere partijen

Om antwoord te krijgen op alle vragen die spelen in de plaagdierbranche en huidige knelpunten op te lossen voert de NVPB gesprekken met vertegenwoordigers

van onder andere het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT), de Stichting Keurmerk Plaagdier Management Bedrijven (KPMB) en de Nederlandse Voedsel- en Waren-Autoriteit (NVWA). Mede op verzoek van de NVPB heeft het Ministerie van IenW in een brief bevestigd dat plaagdierbeheersing door moet gaan ten tijde van de coronacrisis. Daarnaast houdt de NVPB ook Europees de vinger aan de pols via haar lidmaatschap bij CEPA, de Confederation of European Pest Control Associations.

Meer informatie en lidmaatschap

De zichtbaarheid van de rol van brancheverenigingen uit zich ook in het lidmaatschap. Recent zijn weer een aantal bedrijven lid geworden van de NVPB. Voor meer informatie over de activiteiten van de NVPB en/of het NVPB-lidmaatschap kunt u terecht op www.nvpb.org. Ook kunt u contact opnemen met het secretariaat via nvpb@nvpb.org of telefonisch via 070 750 31 11.

EVM: Kwaliteitsborging en onafhankelijkheid

In 1999 is Stichting Examen- en Certificeringsinstituut Plaagdierbeheersing (EVM) opgericht nadat het een licentie had gekregen van het toenmalige Ministerie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijk Ordening en Milieu (VROM). Momenteel ziet de ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) toe op de kwaliteit van de af te nemen theorie- en praktijkexamens. EVM was aanvankelijk gedeeltelijk verweven met Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD) in Wageningen.

“Sinds eind 2018 zijn we bezig met de ontvlechting van KAD” aldus de heer Geart Benedictus. Benedictus is in november 2018 benoemd als voorzitter van het bestuur en één van zijn eerste taken was het ontvlechten van EVM en KAD. “Dat is een lastiger proces dan ik in eerste instantie verwacht had. De verwevingen waren er op diverse fronten, van bedrijfsprocessen, ICT-structuur tot aan financiën. Om dat helemaal te ontkoppelen vergt veel overleg en tijd. Momenteel is EVM bestuurlijk en financieel volledig zelfstandig en ook qua arbeidsprocessen werkt EVM onafhankelijk. We denken nu ook aan een eigen vestigingslocatie” vertelt Benedictus tijdens het interview.

Organisatie

Het driekoppige bestuur bestaat momenteel uit Benedictus als voorzitter, de heer Meijboom als penningmeester en secretaris en de heer Coutinho is algemeen bestuurslid.

De door het bestuur aangestelde Commissie van Deskundigen (CvD) is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de examens en de nascholingsstoetsen. De examencommissie bestaat uit Peter Timmermans (namens Rentokil), Erik van Gestel (namens KAD), Sarah Burt (namens Faculteit Diergeneeskunde van de UU) en sinds kort Jan-Jaap van Dorst (namens Killgerm Benelux).

De CvD beoordeelt de nascholingsprogramma's aan de hand van de opgestelde criteria over o.a. inhoud, educatieve opzet, uitvoering en

groepsgrootte van de nascholing. Daarnaast worden de toetsvragen beoordeeld. De beoordelingscriteria zijn nader omschreven in het aanvraagformulier. Wanneer een nascholing wordt ingediend door een opleider waarvan een vertegenwoordiger ook zitting heeft in de CvD, dan neemt deze persoon geen deel aan de beoordeling. Hiertoe is besloten om de onafhankelijkheid te borgen.

Mevrouw Monique Lueb is eind vorig jaar aangesteld als directeur en vormt in die functie de schakel tussen bestuur en werkorganisatie. “Ik werk 10 uur per week voor EVM. De dagelijkse werkzaamheden worden uitgevoerd door Petra Derks, Anita Minnen en Jolanda Rustenhoven. Samen zijn ze voor 1,5 fte werkzaam voor EVM. Daarnaast werken we met een pool van zes ervaren examinatoren voor het afnemen van de praktijkexamens`. Samen zorgen we ervoor dat de examens en toetsen -ruim 1.500 op jaarbasis- op een professionele manier worden afgenomen”.

Stakeholder-bijeenkomst

In februari 2020 is er op initiatief van EVM een stakeholder-bijeenkomst geweest, waarbij alle organisaties die zich bezig houden met opleidingen en examinering in de plaagdierbranche aanwezig waren. Afsproken is dat er vanuit en namens de stakeholders een visiedocument opgesteld zal worden. Dit document dient als stip op de horizon voor de gewenste strategische ontwikkelrichting, met name in termen

van (de borging van) kwaliteit en professionaliteit in de branche. Daarnaast is er een wens om te komen tot een centraal register, waarin alle gecertificeerde plaagdierbeheersers in Nederland zijn opgenomen.

Digitaal toetsen

Vanaf eind mei kunnen door EVM de examens en toetsen digitaal worden afgenomen. EVM maakt hiervoor gebruik van het gecertificeerde en beveiligde toetsplatform van Remindotoets. Het afnemen van examens of toetsen op papier blijft ook nog mogelijk. Wanneer een digitale toets op afstand wordt afgenomen, zal deze online via een video-verbinding gevolgd worden door een medewerker van EVM. Bij digitale toetsen of examens op een centrale locatie is altijd een examinator van EVM aanwezig.

To do list

Op dit moment is EVM bezig met de invoering van een nieuw administratief systeem. De ontwikkeling hiervan is nagenoeg klaar en de implementatie zal binnenkort plaatsvinden. Met het nieuwe systeem zullen er nieuwe online functionaliteiten beschikbaar komen, zowel voor opleiders als voor certificaathouders.

Het nieuwe bestuur en de nieuwe directeur, ondersteund door de Commissie van Deskundigen en medewerkers, zorgen ervoor dat EVM verder gaat als een zelfstandige en professionele organisatie, die gebruik maakt van de meest moderne technische voorzieningen. Het exameninstituut EVM is klaar voor de toekomst!

Stichting Examen- en
Certificeringsinstituut
Plaagdierbeheersing

Monique Lueb

Graag stel ik me even voor. Ik ben Monique Lueb, 52 jaar en woonachtig in Rheden (Gelderland). Vanaf 1 oktober 2019 ben ik voor 10 uur per week werkzaam als Directeur van EVM. Daarvoor heb ik een half jaar op projectbasis voor EVM gewerkt. Ik heb een bedrijfseconomische opleidingsachtergrond. Na mijn studie heb ik vanaf begin jaren '90 o.a. als consultant gewerkt voor enkele internationaal opererende adviesbureaus in de agri- en foodsector. Vanaf 2006 werk ik als zelfstandige vanuit mijn eigen bureau voor subsidie- en projectmanagement: MOREA SubsidieBegeleiding. Ik hou me vooral bezig met projecten op het gebied van de ontwikkeling van nieuwe producten, processen of systemen - vaak op het snijvlak van duurzaamheid en innovatie.

In mijn functie als Directeur richt ik me vooral op de verdere professionalisering van EVM. Dit natuurlijk in nauwe samenwerking met het bestuur, de werkorganisatie en de Commissie van Deskundigen van EVM. Het voorbereiden en de implementatie van het digitaal afnemen van toetsen en examens is hiervan een goed voorbeeld. Ik heb de plaagdierbranche inmiddels leren kennen als een dynamische branche, waar de komende jaren bovendien nog van alles staat te gebeuren. Ik zie het dan ook als een grote uitdaging om bij te dragen aan de verdere ontwikkeling en borging van het kwaliteitsniveau in de plaagdierbeheersing, samen met de andere stakeholders in de branche!

Aaltjes tegen Mediterraan draaigatje

Het Mediterraan draaigatje houdt een aantal straten in Rotterdam-Hillegersberg al een paar jaar in zijn greep. Ze ploegen en masse tuinen om, dringen huizen binnen en prikken. De kolonie telt tientallen koninginnen en breidt zich in een razend tempo uit. Bewoners worden er gek van en snakken naar een oplossing.

Miljoenen minuscule wormpjes werden in Rotterdam-Hillegersberg in april 2020 in de grond gespoten om de 'terrormier', het Mediterraan draaigatje, te bestrijden. Het moest het hoogst irritante beestje voor eens en voor altijd uitroeien, maar het tegendeel is gebeurd.

De hinderlijke mierenkolonie heeft zich sinds de bestrijding verdubbeld, schrijft de gemeente in een brief aan de bewoners. "Uit de analyse is gebleken dat in het onbehandelde gebied de kolonie met 109,5 procent is gegroeid. In het behandelde gebied was dit een groei van 55,4 procent."

De gemeente en mierenexperts hielden rekening met een groei vanwege het warme weer, maar hadden gehoopt op een groter effect van de behandeling. "De nematoden hebben de groei getemperd en dat is een licht positief effect", schrijft de gemeente, die toch niet verder gaat met deze behandeling, maar naar een alternatief gaat zoeken. "In de hoop op een positiever resultaat", besluit de gemeente.

Uit: www.Rijnmond.nl

Lid van CEPA - Confederation of European Pest Management Associations

De brancheorganisatie voor kwaliteit in plaagdiermanagement

WAAR WIJ VOOR STAAN:

- Kwaliteit
- Lobby & Regelgeving
- Opleiding & Training
- Statistiek
- Communicatie
- Ledenondersteuning
- Sociaal Platform

WAAROM NU LID WORDEN?

Samen staan we sterk!

Ontdek ons
**KENNISMAKINGS-
LIDMAATSCHAP**
voor slechts
€ 368,00 per jaar

www.nvpb.org

Kennismaking met de Belgische Beroepsvereniging Belgian Pest Management Association

BePMA
BELGIAN PEST MANAGEMENT
ASSOCIATION

Historiek van onze beroepsvereniging

De beroepsvereniging werd op 1 juli 1966 door 5 bedrijven opgericht onder de naam "Union Professionnelle Belge des Entrepreneurs de Désinfection".

Bij de eerste wijziging van de statuten op 28 december 1974, werd de nieuwe benaming "Belgian Pest Control" (BPC) gekozen, en werd zo de Belgische Beroepsvereniging van Ontsmetting-, Insectenverdelg- en Ontrattingsaannemers.

"Belgian Pest Control" was in 1974 één van de 5 stichtende leden van de Europese beroepsvereniging CEPA, de "Confederation of European Pest Management Associations" die op Europees niveau, 25 nationale en regionale beroepsverenigingen met een omzet van meer dan €3 miljard door meer dan 10.000 bedrijven en meer dan 40.000 werknemers, vertegenwoordigt.

Bij een tweede statuutwijziging op 18 december 2012 werd de benaming van de beroepsvereniging aangepast naar "Belgian Pest Management Association" afgekort BePMA.

Activiteiten zoals faunabeheer, waste disposal, houtworm- en zwambestrijding, consulting, risk assessment en vogelwering maken nu deel uit van de beroepssector die wij vertegenwoordigen.

Deze naamswijziging gaf ook de evolutie weer van louter gebruikers van biociden naar professionele toepassers van "Integrated Pest Management" waarbij het

gebruik van bestrijdingsmiddelen tot het strikte minimum wordt herleid.

In 2020 bestaat BePMA uit 30 leden die het beroep uitoefenen van ongediertebeheersing, bestrijding van plaagdieren, toeleverancier van technische uitrusting en bestrijdingsmiddelen, voedselveiligheid consultant, opleiding, vorming en consultant in de Pest Management sector, en alle beroepsbezigdheden hieraan gerelateerd.

De geschatte totale omzet van de leden bedraagt 100 miljoen Euro en BePMA vertegenwoordigt ongeveer 750 personeelsleden werkzaam in de sector.

In 2020 zal de Beroepsvereniging omgezet worden naar een VZW, zoals verplicht in de wet van 23 maart 2019.

Samenstelling Raad van Bestuur:

Dirk Van Roosbroeck (voorzitter)

Dirk Otten (vicevoorzitter)

Vincent Ergen (vicevoorzitter)

Erny De Winne (algemeen directeur en secretaris)

Waarom lid worden van BePMA?

- de wetgeving i.v.m. ongediertebeheersing en biociden is onderhevig aan veel wijzigingen, zowel op Europees, Belgisch als regionaal niveau. Dankzij BePMA blijven u en uw bedrijf op de hoogte van de laatste wijzigingen.

- wij organiseren infosessies voor u en uw werknemers waardoor u steeds mee bent met de laatste ontwikkelingen i.v.m. pest management.

- u kan ervaringen uitwisselen met collega's die ongetwijfeld voor dezelfde vragen van klanten komen te staan als uzelf.

- minimaal 4 ledenvergaderingen per jaar waar u geïnformeerd wordt over de laatste wijzigingen in onze sector en waar u terecht kan met uw vragen.

- wij overleggen met alle stakeholders die een invloed hebben op onze activiteiten: Vlaamse Milieu Maatschappij, FAVV, FOD Volksgezondheid, Cepa, BFSO, Inspectiediensten.

- wij werken momenteel hard aan onze website www.bepma.be met een portaal voorbehouden aan onze leden waar alle informatie vrij toegankelijk is.

- een belangrijk hulpmiddel binnen onze vereniging is de BePMAPP applicatie. Doel van deze BePMAPP is het in kaart brengen van de aanwezigheid van zwarte en bruine ratten en bedwantsen in België en kan gebruikt worden voor het opstellen van een risicoanalyse.

- de werking van de beroepsvereniging wordt gereguleerd door haar Statuten en het Reglement van Inwendig Orde.

- toetredingsvoorwaarden te bekomen via info@bepma.be

AGENDA 2020 - 2021

VERSCHILLENDE EVENEMENTEN ZIJN DOOR DE COVID-19 PANDEMIE AFGELAST OF VERSCHOVEN.
HIERONDER DE MEEST UP-TO-DATE AGENDA.

LET WEL OP DAT OOK DEZE EVENEMENTEN KUNNEN VERANDEREN ONDER INVLOED VAN DE HUIDIGE PANDEMIE.

DATUM	CURSUSSEN CONGRESSSEN BEURZEN	ORGANISATIE WEBSITE	PLAATS
13 - 16 oktober 2020	PestWorld 2020	www.npmapestworld.org	Nashville, Tennessee
30 - 31 oktober 2020	Pest Protect 2020	www.pest-protect.eu	Berlijn
11 november 2020	PestTech 2020	www.npta.org	Milton Keynes
18 - 20 november 2020	Parasitec 2020	www.parasitec.org	Parijs
17 - 19 februari 2021	PestMed Expo 2021	www.pestmed.it	Bologna
17 - 18 maart 2021	PestEx 2021	www.pestex.org	Londen
20 april 2021	Benelux Pest 2021	www.beneluxpest.com	Veldhoven
13 - 15 september 2021	International Conference on Urban Pests – IUCP 2021	www.icup.org.uk	Barcelona
2 - 5 november 2021	PestWorld 2021	www.npmapestworld.org	Las Vegas

BePMA

BELGIAN PEST MANAGEMENT
ASSOCIATION

- BePMA, de Belgische Beroepsvereniging sedert 1966.
- Stichtend lid van Cepa
- Vertegenwoordigt 30 leden, omzet van 100 mio EUR en 750 personeelsleden in België
- Overlegt met federale, regionale en gemeentelijke overheden in België
- Bezoek ons op www.bepma.be
- Lid worden?
Contacteer ons secretariaat op info@bepma.be

BePMA – Ronsevaaldreef 142 – B-9320 Erembodegem

K-Othrine® PARTIX™

De formulering voor *poreuze* *oppervlakken*

- // Ook op poreuze oppervlakken sterk verbeterde beschikbaarheid van de actieve stof (tot 12 weken).
- // Zeer krachtig tegen bedwantsen.
- // Aanzienlijk lagere hoeveelheid van het actief bestanddeel in het milieu.

koop **NU** een combi
K-Othrine® Partix™
& **Maxforce® Platin**
en ontvang **GRATIS***
een **INSPECTIE lamp**

* Bayer nodigt u uit om deel te nemen aan de "K-Othrine® Partix™ actie", U ontvangt een gratis inspectie lamp van goede kwaliteit bij de aankoop van minimaal 1L K-Othrine® Partix™ en 1 verpakking Maxforce® Platin met Belgisch of Nederlands label. De aankoopfactuur met uw adresgegevens kunt u mailen aan stein.demeulemeester@bayer.com voor de Belgische aankopen of marcel.nijssen@bayer.com voor de Nederlandse aankopen en hierna zullen wij de zaklamp per post aan u versturen. De actie loopt tot 30/06/2020 en zolang de voorraad strekt. Bayer behoudt zich het recht uw gegevens te gebruiken voor het verder verbeteren van de dienstverlening. Uw persoonlijke gegevens worden zorgvuldig bewaard, u kan er te allen tijde voor kiezen om uw persoonlijke gegevens in te kijken, te wijzigen of te verwijderen uit onze database. Gebruik biociden veilig. Lees altijd het etiket en de productinformatie vóór gebruik. K-Othrine® Partix™ is een handelsnaam van Bayer. Toelatingsnummers: BE2018-0010 | Luxemburg: 32/18/L-000 | NL-0017706-0000.